

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Še veliko je vrzeli

Dorica Milosavljevič

Kulturni praznik. »Končno spet en dan počitka,« takoj pomisli večina ljudi, naveličanih službenih in drugih obveznosti. Redko se vpraša, kaj je to kultura, čemu ta praznik.

V šoli smo se naučili, da je na 8. februar preminil France Prešeren. Toda beseda kultura ne pomeni le proslavljanje in poklon nekemu spominu. Njen pomen sega veliko širše, veliko globlje v prostor in čas.

Slovenci na tej in oni strani umetno postavljenih ločnic-mej, ki so jih skozi obdobja večkrat zarisali, nato zbrisali in ponovno drugače označili brezčutni, od političnih interesov prevzeti velemožje, so se vztrajno prebijali skozi obroče nasilja različnih potencialnih gospodarjev ljudstva in vsega, kar je ljudskega, in se pri tem krčevito oprijemali slovenstva. Pri tem je odigrala zajetno vlogo prav naša kultura, ki ni le pisana beseda. Kultura je sposobnost ustvarjanja na različnih področjih človekovih zmoglosti: slikarstvo, kiparstvo, glasba..., prežeta z željo delati v imenu in za svoj narod. Kultura je poleg ostalih dejavnosti orodje za dvig zavesti, moči in blagostanja nekega naroda.

V velikem boju za obstanek in preživetje večkrat slišimo: »Od kulture se ne da živeti, zavihati je treba rokave, poprijeti za delo.« Te površno izrečene in ne povsem premišljene besede vzbujajo bojazen, da je z nami, z našim narodom, nekaj narobe. Ali nam je res dovolj, da smo siti, da imamo lastno streho nad glavo in da se vozimo v udobnem avtomobilu? Človeka razlikuje od ostalih živih bitij prav potreba tudi po notranjem, duševnem zadovoljstvu. In tu odgira pomembno - odločilno - vlogo prav kultura ljudstva. Pozdraviti soseda v jeziku, ki ga je govorila mati in na desetine, stotine generacij pred nami, slišati domačo pesem, ki je od nekdanj odmevala po naših logih, prepoznati v naših delih sledove truda pred nami živečih pokolenj, izslediti tradicijo, ki se ohranja iz roda v rod, ali ni to duševna hrana, ali se res dà živeti brez tega? Vse to Slovenci imamo. Imamo, ker smo trdoživ narod, ker imamo v svojih vrstah sposobne ljudi, ki znajo naše želje, potrebe, navade in značaje prenesti na papir, platno, les, kamen, v sleherni kotiček našega življenja. To so umetniki kulturniki, ki niso nikoli živeli »na veliki nogi«, ker rezultate njihovega dela žanjemo mi vsi.

Še veliko je vrzeli na kulturnem področju našega človeka. Smo majhen narod, ki ne živi le v mejah slovenske države. Naseljeni smo po celem svetu in če nam razdalja brani vzdrževati stike, druženja, negovati in dvigovati raven kulture slovenskega naroda, poskušajmo mi, Slovenci, Primorci na obeh straneh proti volji ljudstva postavljene - vsiljene - meje, ki nepojmljivo in nedopustno deli geografsko zaokroženo območje. Povežimo se, združimo se v eno, saj to smo od nekdanj tudi bili. Kultura ne pozna mej. Ne glejmo nezaupljivo »neznanca«, ki mu pogled zvedavo in nostalgčno objema naša polja, gozdove, z robido poraščene poti in ruševino, ki je bila nekdanj njegov dom. Čeprav so ravno pri sosedih apetiti po naši zemlji in uničenju naše identitete in kulture veliki, ne more biti agresor človek, ki s tresočo roko poskuša odškrniti vrata, ki jih je pred tridesetimi, štiridesetimi ali več leti zadnjič zaprl. Odprimo mu vrata in srce, dajmo, da postanejo njegova in naša spoznanja ena velika izkušnja, kajti v slogi je moč; in dokažimo svetu, da je naša kultura vredna svojega imena. Le-ta nam bo preprečila, da bi v svoji majhnosti postali še manjši in nebolgljeni. Pomagala nam bo izločiti vse, ki zviška in zaničevalno gledajo na nas primorske Slovence, od močnejših skozi stoletja zatirane in blatene. Teptali so nas, nam zatiskali oči in usta. Ne moremo več in ne smemo dovoliti, da nam po vsem, kar smo prestali, še kdo (posebno, če je ta Slovenec/ka) reče: »Potrebni ste psihiatra.« To nam brani naša notranja kultura.

Kje je prihodnost slovenske kulture?

Objavljamo nekaj odlomkov iz slavnostnih govorov na naših osrednjih Prešernovih proslavah

Integracija, vključevanje v širši kontekst, v širši prostor, ne pomeni, ne more pomeniti izgube lastne identitete. Integracija ni asimilacija, postavlja pa vrsto vprašanj za našo skupnost Slovencev v Italiji; in na ta smo prisiljeni odgovarjati. Aktivno se moramo integrirati, vključiti ne samo v italijanski prostor, v katerega nas je postavila zgodovina, ampak tudi v osrednje slovenskega, ki nas potrebuje. Brez integracije ni komunikacije, ni stika, ni vprašanja, ni odgovora. Brez komunikacije pa je vsako družbeno telo obsojeno na monolog ali na molk.

In prav vključevanje v slovenski prostor nam je bilo v preteklosti težavno...

Na drugi strani se pritožujemo, da se Italijani ne zanimajo za nas in za našo kulturo. Toda, ali se mi zanimamo zanje, za njihovo visoko kulturo, če seveda odmislimo gledanje opoldanskega in večernega Tv - dnevnika ter prebiranje časopisov in revij?

Kot skupnost Slovencev v Italiji, v Gorici, vključeni v slovenski narod, moramo biti zanimivi za naše sosede. Pravo bogastvo za nas same bomo postali takrat, ko bomo znali bogastvo posredovati, komunicirati...

Vsaka kultura se gradi na jeziku, temeljnem filtru, skozi katerega doživljamo svet. Kultura pa ohranja jezik...

Vsakdanja dimenzija našega jezika je tisti temelj, na katerem gradimo naše visoko kulturno ustvarjanje, in je pogoj, da lahko to kulturno ustvarjanje govori našemu zamejskemu prostoru.

Temu navkljub slovenski pisec ni nič manj slovenski, tudi če piše v drugem jeziku. Tudi Prešeren je pisal v nemščini; v svojem drugem jeziku je spisal petino svojih pesmi in s tem izražal lastno slovensko kulturo in sooblikoval kulturno večinskega naroda. Prešeren je zato na nek način zamejski ustvarjalec...

V prizadevanju za ohranitev kulturnih ustanov (temu vprašanju je posvečena tržaška Prešernova proslava v celoti) večkrat pozabljam na naše državno šolstvo, na katerega gledamo večkrat skoraj samo kot del italijanske državne birokracije. Prisvojimo si naše šole, tako da spremljamo njihovo življenje, se o njih pogovarjamo, diskutiramo, jih kritiziramo, jim pomagamo, jih izboljšujemo, jih polnimo z dodatnimi vsebinami, brez strahu pred nedotakljivimi tabernaklji izobraževanja. Znanje je kapital, osnovna podstat za vsako rast...

Vendar pa so pritlehne, malenkostne razprtije in delni interesi pri nas še vedno velika skušnjava. Iskati moramo skupne interese in delati zanje, če smo si edini v tem, kateri pač so. Potrebni so iskreni odnosi, gledanje naprej, združevalnost, razumnost. V Gorici stoji pred nami na primer potreba po oblikovanju skupne glasbene šole...

Kot manjšina smo hote ali nehote pod jezikovnim in kulturnim pritiskom, smo pa lahko tudi srečni, da lahko črpamo iz italijanskega in slovenskega kulturnega bazena, da lahko spoštujemo Prešernovo izročilo: žive naj vsi narodi in ne vrag, le sosed bo mejak. Če naj bomo na slovenstvo ponosni, mora biti slovenstvo kvaliteta.

Aleš Doktorič - Gorica

Ničesar več ne zahtevamo kot človeka vredno kulturno življenje, ki nam pritiče po naravnih in božjih zakonih, ki nam ga jamči italijanska ustava in ki smo si ga zaslužili v dolgem odporu proti fašizmu, proti kateremu smo se dvignili prvi v Evropi.

Danes upravičeno protestiramo proti krivicam, ki nam jih dela država, katere polnopravni in lojalni državljani smo in kateri pošteno plačujemo davke.

Ničesar več ne zahtevamo kot to, kar nam pritiče.

Vendar, če mi dovolite, in upam, da mi ne boste zamerili: prav je, da se na ta dan spomnimo na naše dolžnosti do nas samih, na naše dolžnosti do slovenske kulture in do slovenskega naroda. Vsega nam nikoli ne bo dala država, katere državljani smo. Marsikaj bomo morali postoriti tudi sami, kakor je bilo še vedno doslej v naši dolgi in trpki zgodovini.

Kaj bomo morali narediti sami in kaj ne. Poglejmo!

Predvsem:

ni prav, če delam v kulturi samo zato, ker sem plačan;

ni prav, če mi je vseeno, kam hodi moj otrok v šolo: slovensko, italijansko ali mednarodno;

ni prav, če ne kupujem slovenskih časopisov (tudi če so skromnejši);

ni prav, če ne hodim v slovensko gledališče, k slovenski maši;

ni prav skratka, če mi slovenstvo ne pomeni nič posebnega, če ga nimam za posebno vrednoto, ki ji moram ostati tudi zavestno zvest.

Če nismo opravili vseh svojih dolžnosti, ne krivimo drugih za naše nesreče, ampak pojdemo prej vase in si izprašajmo vest.

Kulturne institucije niso same sebi namen.

Boj za kulturo naj bo tudi boj za etiko in odgovornost. Odvabili smo se zastojnega dela, potrpežljivosti, žrtvovanja.

Marij Maver - Trst

Odvzem podpore bi pomenil s strani italijanske države netolerantno, represivno dejanje proti slovenski manjšini. Zahtevamo finansiranje in hkrati to, da bi bilo finansiranje trajno. Umetniške, znanstvene in vzgojne ustanove ne morejo delati, če ob koncu leta ne vedo, kaj se bo zgodilo v naslednjem. Podobno velja za ljubiteljske organizacije in sama društva... Drugi razlog je v tem, da opozorimo slovenski parlament, vlado in sploh slovensko javnost, da smo, mimo mej, en narod, kar vsi vemo, in da pomeni manjšina za Slovenijo, ki se vključuje v evropski kontekst, resurz, dodatno šanso, kultura manjšine pa dragoceno izkušnjo. To so močni razlogi za to, da slovenska država in državljani razumejo investicije v manjšino kot investicije za bodočnost celotnega slovenskega naroda. Jasno je, da moramo pri tem mi dati v skupno slovensko zakladnico čim več. Prešernova nagrada Alojzu Rebuli za življenjsko delo in Sergeju Verču za režijo Božanske komedije še enkrat dokazujeta, da se ne umikamo odgovornostim... Tretji razlog,

da smo danes skupaj, je v tem, da najdemo v trenutkih stiske kulturni delavci skupen jezik. Poznam ne-lagodje, ki vlada v naših vrstah. Ne želim zamolčati protestov, ki gredo v najrazličnejše smeri: do vodstev, domače slovenske politike, do gospodarstva itd. Protesti ne bodo našli odgovora, če si za našo kulturno mrežo ne priborimo dovolj širše finančne podlage.

Ace Mermolja
Trst

V goriškem Kulturnem domu

V tržaškem Kulturnem domu

Leto družine, leto ženske...

Nadja Maganja

Leto, ki se je izteklo, so mednarodne organizacije proglasile za leto družine. Vendar z žalostjo lahko ugotovljamo, da so skoraj vsa sredstva javnega obveščanja posvetila premalo pozornosti tej problematiki. Razen papeževih posegov so bili drugi bolj priložnostnega značaja, čeprav je italijanski minister za družino Gingi užival med ljudmi velik ugled.

Prejšnji četrtek sem sledila oddaji, ki jo vodi časnikar Santoro po tretji televizijski mreži. Posvečena je bila tovarnam in delu v njih. Nastopila je tudi mlada družina s tremi otroki. Zglašala sem se nad popolno brezbriznostjo vseh prisotnih, tudi tako imenovanih naprednih sogovornikov, razen predstavnika skrajne levice, katerim se je zdelo čisto naravno, da je družina stalno ločena zaradi različnih delovnih izmen očetov in mame, da bi tako lahko vsaj eden izmed njih sledil otrokom. S svojo borno plačo (oba skupaj prejmeta 2.600.000 lir na mesec za trdo in nočno delo v tovarni) si gotovo ne moreta privoščiti varuške. Edina pripomba prisotnih v študiju je bila, naj bosta zadovoljna, ker bi lahko bila brez dela. Samo po sebi se mi je vsililo vprašanje, kakšen naj bo družinski krog, kjer naj otroci svobodno rastejo s pomočjo svojih staršev. Lahko družine, katerih večji del energije gre predvsem za golo preživetje, nudijo svojim otrokom tako vzgojo, da bodo kljubovali težavam modernega časa?

Močno me je stisnilo pri srcu, ko sem gledala mlado mater, ki je v poznih urah iz tovarne preko ekrana pozdravljala svoje tri male otroke doma. Obšla me je misel,

da se današnji kapitalizem bistveno ne razlikuje od kapitalizma prejšnjega stoletja. Danes pa brem v Primorskem dnevniku odmeve strank v Sloveniji na zakonski predlog SKD, da bi se porodniški dopust podaljšal na tri leta. S kakšnimi pripombami, ki niso sad ne zdrave pameti ne poznavanja problematike, odklanjajo nekatere stranke ta predlog! Morda ga odklanjajo, ker prihaja iz vrst SKD? V to igro so vpleteni tudi politiki ženskega spola in upam, da bodo ženske bolj trezno in odgovorno obrav-

Ali je uredništvo ženske res le v poklicnem uspehu, za katerim danes mnoga dekleta tako težijo?

navale ta problem. Ker ja to leto posvečeno ženski, bo treba še veliko ramišljati in pisati o tem, saj sta vprašanji družine in ženske tesno povezani. Skušajmo tudi mi prispevati, da ne ostane vse le pri besedah.

19. februar - 7. navadna nedelja

Vernik si bo pisal sodbo sam...

Silvester Čuk

Indijski jezuit Anthony de Melo je napisal vrsto knjig, v katerih je zbral »zrna modrosti iz svetovnih verstev«. Mnoge smo dobili tudi v slovenskem prevodu: prva je izšla knjiga Ptičja pesem (1987), ki prinaša 130 kratkih zgodb z duhovnim naukom. Ena od njih nosi naslov *Versko sovražstvo* in pripoveduje, kako je neki turist rekel vodniku: »Po pravici ste lahko ponosni na svoje mesto. Posebno me je prevzelo veliko število cerkva. Ljudje tukaj gotovo zelo ljubijo Boga.« Vodnik pa mu je posmehljivo odvrnil: »Hm, lahko, da ljubijo Boga; hudičevo res pa je, da sovražijo drug drugega.«

»Dobro je povedal!« bo rekel marsikdo, ki bo to bral. »Pri nas ni nič drugače: tisti, ki se imajo za zaupne božje prijatelje, vso svojo pobožnost odložijo na cerkvenem pragu. V svojih družinah so gospodovalni, s sosedi sprti, lažejo, sleparijo...« Stojte, vi, ki s tako lahkoto obsojate »pobožne« in se

imate za veliko boljše od njih! Lahko, da so žal res taki; če pa hočete biti dejansko boljši, si vzemite k srcu zadnje vrstice evangeljskega odlomka današnje nedelje: »Ne sodite in ne boste sojeni; ne obsojajte in ne boste oproščeni... S kakršno mero namreč merite, s tako se vam bo odmerilo.« Jezusov nauk, ki ga je on tudi z življenjem potrdil, je za našo človeško pamet čudno zavozlan in hitro se ujameš v njegove zanke. Če obsojaš druge, dejansko obsojaš sam sebe; če sovražiš druge, največjo škodo povzročas sam sebi; če si do drugih usmiljen, si s tem zagotoviš usmiljeno sodbo ob koncu življenja; če druge ljubiš, postajaš podoben Bogu. Tu lahko v spremenjenem pomenu uporabimo znane Cankarjeve besede: »Narod si bo pisal sodbo sam« in zatrdimo: »Vernik si bo pisal sodbo sam...«

Evangelij je prepleten z Jezusovimi besedami o usmiljenju,

Dogodki so znani. Župnik iz Civitavecchie pri Rimu je pred meseci kupil v Medjugorju kip Matere božje in ga daroval zakoncu Fabiu in Annamariji Gregori. Postavila sta ga v svoj mali vrt.

Nekega dne sta opazila, da ta kip joka krvave solze. Komaj se je razširil glas, se je takoj iz bližnje in daljne okolice zbrala velika množica okrog tega kipa. Kot običajno, je krajevno cerkveno vodstvo vernike takoj povabilo k previdnosti.

Ta dogodek nam priključuje v spomin podoben primer v Sirakuzah, kjer je pred 42 leti jokala podoba Matere božje, ki je visela nad zakonsko posteljo; zaradi tega dogodka so zgradili mogočno in krasno svetišče, ki ga je pred kratkim sam Janez Pavel II. posvetil.

Skoro v istem času kot v Civitavecchii krvavi križ v argentinskem mestu Rosario.

Ni naš namen ustavljati se pri tem dogodku, ki bo verjetno splahnel kot toliko podobnih, zato ga sprejememo z rezervo in previdnostjo. Ostaja pa dejstvo, ki je vredno razmisleka: kaj je iskala masa ljudi, ki se je gnetla okrog tega kipa? Kaj se dogaja s tistimi, ki prihitiijo v kraje »prikazovanj ali solz«, brž ko zaslišijo besedo »čudež«? Smo pred masovno iracionalnostjo ali pred nespoznavnim in podzavestnim povpraševanjem po religioznosti (bolje: po božjem), kar ljudstvo išče brez posrednikov ali mimo tujih? V svoji racionalnosti najprej naredimo to, da obsodimo te ljudi na podlagi osebnega gledanja, ker se verjetno imamo za bolj resne in uravnovešene. Ali lahko govorimo o pobožnosti prve ali druge vrste? Ali ni v vedenju te množice izraz nemira in tudi prizadetosti, ki se je polastil široke plasti ljudstva, ki po mnogih prestanih preizkušnjah čuti

odpuščanju, dajanju, dobrohotnosti - vse to so »delavniški« izrazi za ljubezen. Zapoved ljubezni je silno naporna, vendar pa izvedljiva naloga, kajti strma stena, ki vodi na božjo goro, je že markirana. Jezus je s svojim »prvenstvenim vzponom« na goro Kalvarijo vsem svojim učencem pokazal ne le pravo smer, ampak jim je tudi pripravil potrebno vitaminsko hrano: ljubezen svojega srca, ki ga je za nas izpraznil do zadnje kaplje krvi.

Ne nastavljam drug drugemu zank na tej težki navezi življenja z obsojanjem in s trdoto srca, temveč bodimo drug drugemu v oporo z dobrohotnostjo in usmiljenjem. »Če bo usmiljenje osnovno prizadevanje našega življenja, našega načina mišljenja, govorjenja in prizadevanja,« piše Bernhard Häring, »se bomo v smrti uri lahko srečali s Kristusom v popolnem zaupanju, kajti gotovo bomo deležni usmiljenja.«

Solze Matere božje: Zakaj toliko ljudi sledi tem pojavom?

potrebo po božjem posegu?

Kako naj utišamo potrebo ali povpraševanje po nečem, kar presega vidljivost ali materijo, tudi če privede človeka do sprejemanja nelogičnosti in nemogočega? Morda bi zaslužilo več našega spoštovanja tako široko zanimanje za te pojave. Ni morda v tem vedenju nespoznavna potreba po nečem globokem, kar se stalno poraja v ljudeh? To tekanje k prikazovanjem je morda tudi pričevanje dvojnega duhovnega počutja našega časa: velika negotovost in, kot rečeno, zahteva po nečem trdnem, ki usmerja ljudstvo k zavesti, da nas rešuje objema minljivosti in lažnih obljub materializma.

Cerkev mora ohraniti svoje ravnesje med kritičnim zadržanjem, ki odklanja vsako manipulacijo ali instrumentalizacijo, kar je božjega, in zmožnostjo upoštevanja teh pojavov, ki lahko zvenijo kot povpraševanje po božjem. Ne moremo ugasiti žeje ali potrebe ljudstva, kakor tudi ne moremo, zakaj ne, prekrizati božjih načrtov ali božjega posega, ki se v zgodovini poraja večkrat izven naših ali običajnih shem.

Ob tem primeru razmislimo besede znanega časnikarja Vittoria Messorija, ki je kot vedno kar polemičen: »Ta novi dogodek je obsodba suhoparne pastorale. Imamo vernike, ki zapuščajo mašo in tekajo za temi pojavi. Romanja ali zbiranja ljudstva ostajajo spontan pojav, ki mu kdaj pa kdaj sledi postavitve svetišča tudi tam, kjer je cerkveno vodstvo nasprotno. Danes je vidna razdalja med pratikanti in romarji. Prisotnost

pri maši usiha, v Lurdu, omenimo le eno božjo pot, pa smo imeli v letu 1994 do 6 milijonov prisotnosti. Brž ko kdo zakriči »čudež«, že se pojavijo mase, takoj so prisotni televizija in seveda časnikarji. Zakaj ni istega navala za teološka predavanja ali nedeljske pridige? Obstoja povpraševanje po božjem, kar pa večkrat ne dobi v Cerkvii primernih ponudb.«

Isto vprašanje si je postavila pred kratkim v tem časopisu Nadja Maganja; žalostno je to, da se ni nihče oglasil. Kaj radi se zapremo v površno in hitro obsodbo: to je iskanje senzacionalnosti in od tega se ne premaknemo in tudi se ne sprašujemo, ali smo mi sposobni nuditi kaj več in boljše. Lahko je vse to premikanje ljudstva vprašljivo, toda ne bodimo hitri v obsodbi in raje si mi duhovniki sprašujemo vest: zakaj gredo ljudje drugam, kje pogrešimo, kje nismo prepričljivi. Ponavljamo: hitra obsodba, češ da je to le iskanje senzacije, je najlagodnejši alibi.

Koliko je resnice v tem težkem Messorijevem stavku: zanimanje ljudstva za te pojave je znak, da se ljudstvo čuti zapuščeno?

Ne bo torej samo nezrela vera. Mi duhovniki smo »odrasli in zreli kristjani«, oni pa ne?

Vprašajmo se, kakšen pomen ima Jezusov stavek: »Če ne boste kakor otroci, ne pridete v nebeško kraljestvo.«

Sklepi razmišljanja: najlaže je takoj obsojati, tako opravičujemo sami sebe in gremo naprej...

d.j.

Tisti strah, ki prevzame ateiste pred zadnjo uro

Dajmo ime temu strahu ali nemiru. Ne gre za kako novost; strah pred smrtjo je in bo zmeraj ter povsod prisoten. Primere najdemo v vsaki državi, tudi v Sloveniji. Glede nje sicer nimamo posebnih zapisov, ker še nihče ni preučil slovenskega primera. Partija je zadnje trenutke nekaterih svojih voditeljev prikrila in zastražila; nekaj pa se je vendar izvedelo. Vidmar se je npr. pred svojim »odhodom« zaupal v roke neke redovnice.

Pomislimo na nekaj znanih osebnosti, predvsem iz krogov izobražencev. Začnimo pri francoskem predsedniku Francoisu Mitterandu, velikemu učitelju mednarodnega prostozidarstva, starem antiklerikalcu, agnostiku kontroliranega porekla, ki mu je bila pri srcu le oblast, sedaj pa začjenja trkati na vrata Cerkve.

Logika je ta: ko lažne tolažbe politike, filozofije in napredne znanosti pokažejo svojo nemoč in svoje neodgovore na bistvena življenjska vprašanja, tedaj pride na dan objektivna resnica.

Leta 1977 je Alberto Moravia napisal v tedniku Espresso: »Večnost in življenje po smrti logično ne obstajata.« Vemo pa, da je tedaj, ko nam gre vse prav - vključno zdravje - tisti »logično« le patetični poskus odkrivanja skrivnostnemu »po«, ki pa ostaja nedotakljiv.

Izrazit intelektualni boj proti

krišćanstvu se je začel v iluminističnem 18. stol. Svobodomisleci sami pa ob svoji zadnji uri večkrat v tajnosti poklicajo duhovnika. Izobraženci, tako levičarski kot desničarski, ki so se v svojih posegih in spisih posmehovali papežem, duhovnikom in Cerkvii, so spoznali, da na smrti postelji ne morejo več kljubovati tej skrivnosti; ne bi šlo več za pogum, ampak za neodgovornost. Prihajalo je celo do tega, da so somišljeniki stražili vrata teh umirajočih oseb, da bi le ne prišel duhovnik, ker bi njegov prihod zadal udarec verodostojnosti njihove stvari...

Sam Benito Mussolini - strastni bogokletnež - je na nekem odru izzval Boga in mu dal minuto časa, da bi ga uničil; ateist, ki se je takole izrazil: »Kristus ni obstajal; če pa je že obstajal kdo s tem imenom, je bil to neznamenit človek in revček.« V času svojega zmagoslavja je Mussolini s pomilovanjem gledal na evangelij in njegovo »moralno sužnjevo«; ko so ga 25. julija ujeli, pa je vprašal Ricciottijevo znano knjigo *Kristusovo življenje* in je hotel spovednika. Ko je ob Gardskem jezeru čakal obsodbo, je sklical okrog sebe duhovnike in redovnike.

Mario Pannunzio, ustanovitelj časopisa *Il mondo*, predstavnik italijanskega laicizma, je ob koncu

(se nadaljuje na 3. strani)

POGLED V SLOVENIJO

Čedalje več kriminala, država pa se spreneveda, molči in ne ukrepa

Slovenija je država v prehodu iz enostrankarskega režima v demokracijo in tržni sistem. Še zmeraj veljajo nekateri zakoni razpadle Jugoslavije, ki pa jih ljudje ne priznavajo in jih nemara zaradi tega tudi kršijo. Mnogi pa žal demokracijo in svobodo enačijo s samovoljo, s čimer nastajajo pogoji, izhodišča in vzdušja za širjenje najrazličnejših oblik kriminala, kot so zlasti goljufije, tatvine, izsiljevanja, ropi, fizični napadi na posameznike in tudi umori.

Ena izmed posledic takega brezpravja oziroma anarhije je tudi veliko število prometnih nesreč. V njih je lani umrlo nad 500 ljudi, 7500 pa jih je bilo ranjenih. Kaže, da bodo z novim zakonom o varnosti cestnega prometa, ki bo kmalu sprejet, zelo povečali kazni za prekrške.

Globe bodo zelo visoke; znašale bodo do 20 tisoč tolarjev. Prekrške v cestnem prometu bodo šteli tudi kot kazenske točke voznikov in ko bo posameznik »zbral« 18 takih točk, mu bo odvzeto vozniško dovoljenje. Novo bo dobil šele, ko bo na lastne stroške ponovno opravil vozniški izpit. Tako odločnost pa država kaže le na redkih področjih. Zelo malo je storila proti prilaščanju t.i. družbenega premoženja. Vplivni poslovneži, ki so povečini člani ali pa funkcionarji (zlasti v novih občinah) Liberalne demokracije Slovenije, so v kratkem času obogateli.

Postali so lastniki tovarn, podjetij in celo gradov, ki bi morali biti državni, saj so del slovenske naravne in kulturne dediščine.

Denar očitno prihaja iz raznih virov, najbrž tudi iz tujih bank, kjer so ga omenjeni novi poslovneži shranjevali v preteklosti, ko so bile razmere v Sloveniji še negotove. Toda največ sredstev novih podjetnikov je pridobljenih iz t.i. »lastninjenja« dosedanjih družbenih podjetij. Podjetja, kjer so obravnavani poslovneži ali direktorji ali pa kako drugače vplivni ljudje, najprej še bolj »oslabijo«, potem pa jih odkupijo po nizkih cenah. V Sloveniji tako nastaja sloj novih bogatašev, kapitalistov, ki so do delavcev in drugih preprostih ljudi bolj pohlepni, kot so bili nekdanji kapitalisti v zahodnih državah. Na tako stanje, ki grozi, da bo sloj bogatašev postopno vzpostavil tudi popolno politično premoč in oblast, opozicijske stranke venomer opozarjajo, toda vlada in njena večina v državnem zboru se spreneveda, molčita in ne ukrepa. Tudi Agencija za nadzor, plačilni promet in informiranje (nekdanja Služba družbenega knjigovodstva) očitno ne sme izvajati sistematičnega in popolnega nadzorstva. Ugotovljeno je, da je kar okrog 45 milijard tolarjev iz dosedanjih družbenih podjetij »izginilo« v neznane roke. Od omenjenega zneska naj bi v posameznih podjetjih odpisali nad 9 mi-

lijard tolarjev terjatev, ne da bi za to navedli kakršnokoli utemeljitev.

Nov primer grabeža so odkrili v Ljubljani, kjer so si funkcionarji prejšnjih mestne in občinskih vlad ob koncu mandata razdelili ogromne zneske. Izplačati so si dali skupaj 137 milijonov nekakšnih nagrad in dodatkov, pri čemer pa gre upoštevati, da so bile tudi njihove redne plače zelo visoke. V mesecu decembru lani so na primer znašale od 800 tisoč do 950 tisoč tolarjev. Časniki pišejo o pomanjkanju sleherne morale pri izplačilih, čeprav je morda vse potekalo skladno s predpisi. Najbolj pohlepni so bili v bivši občini Center, kjer so si ob koncu lanskega leta vodilni funkcionarji, med njimi tudi bivša županja dr. Alenka Žagar - Slana, razdelili med seboj še ugodna stanovanjska posojila, čeprav imajo vsi zelo lepa stanovanja. Pri prilaščanju denarja davkoplačevalcev so sodelovali vsi, ne glede na strankarsko pripadnost.

Slovinci si države, kjer se tako razrašča kriminal, niso mogli predstavljati. V Ljubljani opozarjajo, da se roparji pojavljajo tudi v pustnih maskah. Na veliko aktualnost in razsežnost kriminala kaže tudi sklep Nacional-socialne zveze Slovenije, da bo v Mariboru organizirala posebne trojke, ki bodo začele varovati javni red.

Nagrajenca fotografskega natečaja SKK

Danilo Pahor, 1. nagrada

Paolo Tanze, Srebrna obala, 2. nagrada

Tisti strah,...

(nadaljevanje z 2. strani)

svojega življenja hotel evangelij in v krsti rožni venec. Tudi Curzio Malaparte, ki je bil dobesedno zaljubljen v kitajski marksizem, se je pred smrtjo spovedal. Dobro se še spominjamo tudi Lorisa Fortune, izrazitega borca za pravico do razporeke, ki je hotel poslednje zakramente. In tudi veliki laik Spadolini si je pred smrtjo izrecno zaželel ob sebi več duhovnikov. Ob koncu življenja slikarja Renata Guttusa, ki je prejel Leninovo nagrado, bil komunistični senator in se je proglašal za ateista, so vsi vedeli o njegovi spreobrnitvi.

Enzo Tortora je proslavljal pevca Claudia Villo, ki je v svojem brezboštvu vztrajal do konca, ne pa Guttusa, ki se je dal »premotiti«. Ko je neki škof prebral Tortorov članek, ga je s pismom pozval k razmisleku in večji previdnosti. Tortora mu je odgovoril in izrazil svoj prezir do »tatov duš« - duhovnikov - ter celo grozil škofu, ki ni sprejemal njegovega prepričanja. Končal je z besedami: »Možnosti, da se spreobrnem jaz, je prav toliko, kolikor jih je, da se Janez Pavel II. odpove svojemu papeštvu in začne brati Voltaira.« Skoro leto dni kasneje so po njegovih volji pripeljali njegovo truplo v krsti v milansko baziliko sv. Ambroža za slovesen pogreb sv. mašo. In to po zaslugi prijatelja duhovnika, ki mu je bila Tortorova vera zgled: »Mož, ki se ga je dotaknila božja milost.«

Marsikdo živi na odru v svojih prepričanjih; šele na koncu življenja spozna, kaj je...

Molimo Očeta usmiljenja, naj se taki primeri še pomnožijo. d.j.

Narodna sprava je temeljnega pomena za bodoče življenje slovenskega naroda

V Sloveniji potekajo številne razprave - tudi polemice - o narodni spravi, ki naj bi jo dosegli letos, ko bo minilo pol stoletja od konca druge svetovne vojne. Tudi v KG spremljamo to zadevo, ki ima mnoge razsežnosti, je pa zagotovo zelo aktualna in pomembna tudi za nas Slovence v Italiji.

Zanimiva so mnenja in razmišljanja o spravi, kot jih utemeljuje dr. Ivan Likar, voditelj Pastoralne službe v koprski škofiji. Opozarja, »da je vprašanje narodne sprave temeljno vprašanje ne le 50. obletnice konca druge svetovne vojne, ampak tudi bodočega življenja slovenskega naroda. Če do sprave kmalu ne pride, je nevarno, da se bo zgodovina v kratkem ponovila. To bi bilo najhujše, kar si lahko mislimo. Da bi to preprečili, bi moral slovenski parlament izrecno obsoditi Komunistično partijo in njeno zlorabo narodnoosvobodilnega boja; obsoditi revolucionarne zločine med drugo svetovno vojno in po njej; priznati protirevolucionarni boj med vojno kot samoobrambo; poveljne poboje označiti kot zločin proti človeštvu; obsoditi dolgoletno teptanje človekovih pravic; dati vse možnosti za raziskavo polpretekla zgodovine (zlasti zgodovinarjem in sodiščem); popraviti krivice vseh vrst, ki so sad revolucije, in razveljaviti obsodbe sodišč, ki so nastale na podlagi revolucionarnih zakonov. Takšni izjavi državnega zbora bi morali slediti konkretni ukrepi tudi na področju zgodovine in poučevanja zgodovine. Poleg tega bi morali na spomenik sprave, ki ga je napovedal predsednik države Milan Kučan, napisati naslednje: Padlim v borbi proti okupatorju in v državljanski vojni ter vsem žrtvam medvojnega in poveljnega komunističnega nasilja.«

Tako dr. Ivan Likar iz koprške škofije vidi spravo, vse drugo pa se mu zdi »kot packanje zgodovine in bodočnosti.«

Voditelj Pastoralne službe v omenjeni škofiji tudi poudarja, da bi spravo lahko dosegli tudi, kar zadeva žrtve v brezni oziroma fojbah. O njih takole razmišlja: »Fojbe kalijo zgodovinski spomin in tudi sedanje odnose med Slovenijo in Italijo. Fojb niso povzročili Slovenci, ki naj bi se mascevali nad Italijani, ampak komunisti v okviru tedanje jugoslovanske armade, ki so po znani revolucionarni metodi hoteli očistiti teren. Vzroki so bili predvsem ideološke narave. Zgodovinski vzrok fojbe pa je v italijanski zasedbi Primorske in Istre po prvi svetovni vojni in v zasedbi Ljubljanske pokrajine leta 1941. Žrtve niso bili le Italijani, ampak tudi Slovenci in Hrvati. Ire-dentistični del italijanske javnosti (zlasti tržaške) precenjuje število žrtev. Slovenska stran priznava fojbe in (kolikor vem) je pripravljena na spravo (seveda ob obojestranskem priznanju krivic v času fašizma in zločinov v času okupacije). Za medsebojno spravo o fojbah bi bila lepa priložnost proslavljanje konca druge svetovne vojne.«

M.

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Spomladi ali jeseni bomo šli na volitve, to je gotovo. Volilna kampanja se je že začela, zdaj pa se bije boj za datum volilne preizkušnje: desnica hoče čimprej volitve, D'Alema bi jih rad odložil za eno leto, a se bo zadovoljil z oktobrom; novi, še nepotrjeni prvak levosredinskih sil Romano Prodi - ki se je pojavil kljub nasprotovanju Rocca Buttiglioneja - pa je samozavestno dejal, da mu je vseeno, kdaj bodo volitve. Morda je to volilna gesta, gotovo pa spada v volilno kampanjo njegovo odklanjanje skrajno levičarskih glasov, ki mu bodo še kako prav prišli, če bo zares prišel na čelo sredinskolevega tabora. Buttiglione pa je spričo notranje opozicije nekoliko zavrl svoj zaspek na desno. Za zdaj še ni jasno, ali gre za resnično negotovost ali morda za golo taktiziranje; dejstvo je, da je med obiskom v Ameriki spet govoril o izključevanju skrajne desnice iz morebitne koalicijske zveze med Ljudsko stranko in gibanjem Forza Italia.

Kongres Severne lige, glede katerega so napovedovali, da bo odnesel Umberta Bossija, je v bistvu pomenil osebni uspeh zgodovinskega voditelja federalističnega gibanja. Disidenti so odšli in ustanovili svojo parlamentarno skupino, kateri pa se ni pridružil Bossijev nasprotnik Maroni, ki namestila celo zapustiti aktivno politiko. Stranki je zameril, da je moral zapustiti notranje ministrstvo. Bossi je v bistvu okrepljen, čeprav Liga gotovo ne bo ponovila svojih nekdanjih volilnih uspehov.

Toda pozornost vseh se vrača na Dinijevo vlado, ki pripravlja krepko shujševalno kuro za vse državljane. Državne izdatke mora zmanjšati za 20 ali več tisoč milijard ali pa povečati dohodke. To je vedno mogoče, če lahko državljani še malo stisnejo svoje pasove, sicer pa kaže, da več kot tretjina Italijanov dela na črno in da zaradi tega izgubi država več kot 60 tisoč milijard na leto.

- S

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Ob dnevu kulture je pri predsedniku Kučanu potekal že tradicionalni sprejem predstavnikov slovenskih manjšin, ki živijo v Italiji, Avstriji, na Madžarskem ter na Hrvaškem. V senci slovesnih sprejemov pa so predstavniki Slovencev z Videmskega obiskali predsednika republike, vlado ter slovenskega metropolita Šuštarja; M. Qualizza (župnik v Dreki in ravnatelj Višje teološke šole v Vidmu), B. Zuanella (župnik v Sovodnjah in predsednik založniške zadrage Dom), J. Namor (urednica Novega Matajurja in predsednica SKGZ na Videmskem), V. Černo (predsednik Zveze Slovencev videmske pokrajine) ter F. Bonini (predsednik SDGZ za Videmsko) so opozorili matico na dva huda problema, od katerih je odvisna prihodnost številnih družin. Tri največja beneška industrijska podjetja s slovenskim kapitalom in slovensko delovno silo se namreč spopadajo s hudo finančno krizo, ki je delno vezana na splošno produktivno krizo zahodne Evrope, predvsem pa čuti negativne posledice zaradi uvedbe komisarske uprave na goriški Kmečki banki, ki zahteva za podjetja prestroge garancije za potrebna posojila; poleg tega je njih večinski lastnik SAFTI v težavah, zato obstaja nevarnost likvidacije teh treh podjetij. Druga beneška ustanova, ki ima zaradi prekinitve finansiranja s strani države hude finančne probleme, je šolski center

v Špetru, vloge katerega res ni treba poudarjati. Upajmo, da sprejem predstavnikov ne spada le v diplomatske dolžnosti slovenske države, temveč da bo pomenil skupno iskanje rešitev za slovensko skupnost, ki potrebuje v takih kritičnih trenutkih če ne materialne podpore, vsaj prisotnost matice.

Poleg problemov, ki tarejo špetrski šolski center, je v upravnem odboru tekla beseda tudi o uvedbi dvojezičnega pouka na italijanski srednji šoli. Po neuspehu popoldanskih ur v Špetru (bilo je namreč prenaporno za dijake) in neprimerosti privatne oblike lekcij bo v bližnji prihodnosti mogoče uresničiti slovensko sekcijo na eni od srednjih šol v Nadiških dolinah ali v Čedadu; to rešitev bo omogočilo visoko število otrok, ki obiskuje slovensko osnovno šolo v Špetru.

Nazadnje dve novosti iz knjižnih polic. Holandski slavist H. Steenwijk, ki je že sodeloval z rezijansko občino pri predlogih rezijanskih imen za dvojezične table, je avtor rezijanskega pravopisa »Tost rizajanske pisanje«, ki predstavlja prvi zvezek obljubljenih rezijanskih slovnice. Avtor pojasnjuje, da njegovo delo ni namenjeno šolam, temveč bo predvsem v pomoč rezijanskim piscem, ki imajo včasih dvome v zvezi z rezijanskim jezikom, nedvomno pa lahko postane z vajami podlaga za tečaj rezijansčine.

Iz Sovodenj pa se oglašja Michelina Blasutig, ki je pred kratkim predstavila številnemu občinstvu svojo »Ne samuo spomini«, ki je izšla s pomočjo kulturnega društva Studenci; R. Ruttar je predstavil življenje avtorice, medtem ko je prof. Perina spregovoril o njeni poeziji in pomembnosti ohranitve izročila v narečni obliki. Nazadnje pa je pesnica dejala: »Kar pišem, je za vas, ljudje od mojih vasi en dolin! Van pravin, kar že vesta, kar je že vaše, ma tudi kar prehitro se zgubja za nan. Spomini čejo šenkat dno tako nit za zašiti z našin izikan stare spomine, da se varnemo nazaj za pobrat, kar smo zgubil an pozabil po pot.«

Predstavitel nove knjige Micheline Blasutig

Še kratko obvestilo oz. vabilo iz Kanalske doline: kulturno društvo Planika se pripravlja na proslavljanje dneva slovenske kulture. Praznovanje bo v Naborjetu v soboto, 18. februarja, s pričetkom ob 19.30.

Erika Jazbar

O javni rabi slovenskega jezika

S tem izrazom mislimo na možnost uporabe slovenščine v odnosu do oblasti, oz. do javne uprave (Pubblica Amministrazione). Pripadniku določene jezikovne skupnosti mora biti dana možnost, da uporablja svoj jezik, tudi ko gre za uradne zadeve, kakor je javna uporaba. To mora veljati tudi za pripadnike jezikovnih manjšin.

Pravica do rabe materinega jezika je kot bistveni dejavnik zaščite jezikovnih manjšin priznana na podlagi mednarodnih listin. Med te spada čl. 27 mednarodnega Pakta za civilne in politične pravice, ki ga je odobrila Glavna skupščina OZN dne 16.12.1966 in je bil ratificiran z zakonom 25.10.1977, št. 881. Na podlagi te listine noben pripadnik jezikovne manjšine ne sme biti prikrajšan za rabo materinega jezika na področju lastnega etničnega ozemlja.

V notranjem pravu pa je pravico do rabe jezika v odnosu do oblasti uzakonila Ustava. Ta določa v 6. členu, da Republika štiti jezikovne manjšine s primernimi predpisi. Ker po 48 letih, odkar je Ustava stopila v veljavo, še nimamo ustreznih predpisov, se moramo zgledovati po razsodbah Ustavnega sodišča, saj le-te predstavljajo vir prava.

Za nas prideta v poštev razso-

dbi Ustavnega sodišča št. 28/1982 in št. 62/1992. Prva določa, da ima 6. člen Ustave glede članov priznanih jezikovnih manjšin neposredno normativno operativnost, zaradi česar se lahko pripadniki slovenske manjšine že sedaj obračajo v slovenskem jeziku tudi do krajevne sodne oblasti. Poleg sodne oblasti obstaja tudi krajeva upravna oblast, to je javna uprava.

Razsodba št. 62/92, ki povzema v glavnem sporočilo prve razsodbe št. 28/82, pa pravi, da na podlagi ustavnih načel in mednarodnega prava ni dvoma o tem, da se zaščita priznane jezikovne manjšine popolnoma uresniči, ko je dana možnost uporabe materinega jezika pripadniku manjšine na teritoriju, tako da ni prisiljen uporabljati drugega jezika, če ne materinega, v odnosu do javne oblasti.

Iz vsega tega sledi, da so popolnoma ustavno neosnovane in protizakonite izjave funkcionarjev javne uprave, da je v mestih, kjer živi manjšina, uradni jezik le italijanščina. Prepoved rabe slovenskega jezika pa se predstavlja kot kazenski zločin (reato penale) pod vidikom kršitve člena 323 kazenskega zakonika o zlorabi oblasti predstavnika javne uprave (abuso d'ufficio del pubblico ufficiale).

dr. Renzo Frandolič

BRALCI PIŠEJO

»Glas starih«

Jaz in Prešeren

Med prebiranjem članka z zgornjim naslovom v KG z dne 9. februarja letos so se mi utrinjale grenke misli.

Trditev, da je Prešeren največji slovenski pesnik, naj bi bila stereotipna? Dantejeva Božanska komedija je izšla nekaj stoletij pred Prešernovimi Poezijami, pa je Dante še vedno največji italijanski pesnik, da navedem le en primer.

Vsak pesnik - ne pisec pesmi - je odraz dobe, v kateri živi, in odziv njegove osebnosti nanjo, ki vključuje pogled v širši krajevni prostor in dostikrat celo v bodočnost. Koliko vsega tega je v Prešernovih pesmih! Plitvim so morda res oddaljene, duhovno globoki pa se še poglobljajo v njih bogastvo, in ne samo 8. februarja.

Avtorica zgoraj omenjenega članka omenja prednostno lestvico po lastnem okusu. Strokovni kritiki imajo za ocenjevanje umetnosti drugačna merila. Prešeren je dejal: »Le čevlje sodi naj kopitar.«

In zakaj naj bi se mladi porogljivo posmevali Prešernovi ljubezni do Julije? Tega čustva se Prešeren ni sramoval, nasprotno, iz njega so mu vreli navdih.

Mladi danes neokusno razkazujejo svojo »ljubezen« po cestah, zabaviščih, na vlaku, skratka povsod, vendar se jim stari kljub temu ne posmehujemo, nasprotno, pomilujemo jih. Mar naj mladi žanjejo pšenico, če smo stari sejali plevel?

Bralka

Spoštovana g. Bralka!

Dovolite mi, da v zvezi s svojim člankom z dne 9. februarja 1995 Jaz in Prešeren in glede na vaš dopis pojasnim nekatere trditve, ki so v vas vzbudile grenke misli.

Nisem nikakršen strokovnjak, se manj pa kritik, da bi Prešernove poezije presojala z umetniškimi merili. Na to področje si sploh ne bi upala segati! Moje besede so namreč vzklikle čisto spontano, upala sem si pač izreči le osebnostno gledanje na Prešerna. Sama namreč veliko raje prebiram npr. Kosovelove ali Zupancičeve pesmi ali pa pesmi sodobnikov in si tako po svoji izbiri sestavljam prednostno lestvico, saj mi je vsebinska sporočilnost teh avtorjev veliko bližja kot pa Prešernova. To pa ne pomeni, da Prešerna ne spoštujem, nasprotno

kot sem v članku že poudarila, cenim ga, predvsem ko ga povezujem z našo zgodovinsko preteklostjo. S svojimi besedami sem želela poudariti le to, da se ne bi spomnili slovenske kulture le ob 8. februarju, ampak da bi nas zavest kulture oklenila za celo življenje. Zato oprostite mi, če sem z nekaterimi trditvami vzbudila v vas grenke misli. Pa brez zamere. Prijateljski pozdrav!

Jadranka Cergol

Predstavitel Goriških mohorjev v Ljubljani

V četrtek, 9. februarja, je bila v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani predstavitel knjižne zbirke za leto 1995 Goriške Mohorjeve družbe.

V imenu SAZU-ja je najprej spregovoril njen podpredsednik Ciril Zlobec, ki je pozdravil številne prisotne, med njimi tudi letošnjega Prešernovega nagrajenca Alojza Rebulo. Goriški Mohorjevi družbi je med drugim zaželel, da bi tudi ta manj znana sestra treh slovenskih družb uspešno nadaljevala pot pri širjenju slovenske besede. Predsednik GMD prof. Oskar Simičič je v uvodnem govoru na kratko predstavil delovanje bratovščine v 70 letih obstoja. Posamezni uredniki in avtorji so nato spregovorili o letošnji zbirki, za katero vlada v Sloveniji veliko zanimanje. Zora Tavčar je predstavila knjigo Alojza Rebule Vinograd rimske cesarice in zgodnje novele, Duško Jelinčič knjigo Zorka Jelinčiča Pod svinčenim nebom, dr. Jože Markuža Koledar 1995, prof. Martin Jevnikar 20. in zaključni

NAŠA GOVORICA

NADA PERTOT

Zadnjič sem končala svoje razmišljanje z gospodi in gospemi, ki jih tako pogosto uporabljajo v Sloveniji, ko o kom govorijo ali ga navajajo. Danes pa bi rada opozorila na samostalni žur, ki nam ga tudi že vsiljujejo iz Slovenije namesto sprejema, srečanja, zabave. Bojim se tudi, da bodo začeli nekateri imenovati našega papeža pontifex, kot to delajo že nekateri novinarji onkraj meje.

Pa še na nekaj bi rada opozorila. V ljubljanski Jani (31.1.1995) sem prebrala z velikim zanimanjem intervju z Milko Kačičevo, Slovenko leta. Ob prebiranju sem kar slišala njen glas in razmišljala ob njenih odgovorih.

Vendar me je spet nekaj zbadlo. Mila Kačičeva uporablja v govoru kratki nedoločnik, ki pa ga časnikarka spreminja v pisavi kar v namenilnik in s tem dela veliko krivico kulturnemu izražanju Mile Kačičeve. Nekaj takega sem zasledila tudi že pri nas in če se bo to ponavljalo, bomo kar mislili, da je pravilno. Na zunaj je razlika med namenilnikom in nedoločnikom naslednja: pisat (nam.), pisati (ned). Nedoločnik izgovarjamo navadno okrajšano pisat, pišemo pa vedno pisati. Moram pisati, mo-

ram priti, moram narediti. Naši ljubljanski gostje nam tudi po našem radiu postrežejo še z moram narest in moram pridet. Namenilnik uporabljamo le, če ga uvaja glagol premikanja: grem delat, že tečem kuhat ali nakupovat. V intervjuju Mila Kačičeva prizadeto govori o svojem življenju. Naj iztrgam iz njene pripovedi dva stavka: Včasih grem kam posedet in včasih grem v kino. Mislim, da je morala ona težko živeti, ...saj je vedela, da se bo morala marsičemu odpovedati. Za glagolom premikanja (grem) stoji pravilno namenilnik, za glagolom morati pa mora stati nedoločnik. Napisati ga moramo pravilno, brez spreminjanja (odpovedati, živeti), povedati pa tako, kot je to storila besedna umetnica Mila Kačičeva.

Isto napako sem zasledila tudi že v napisanih intervjujih pri nas. Za našega časnikarja pa res ne sme biti težko, da kaj napiše drugače, kot sliši, saj je tega vajen že iz italijanščine. Pazil bo, da bo napisal un' oziroma un, ko bo treba, pa čeprav se obe besedi enako slišita.

Pravila italijanskega jezika se ne spreminjajo, jih poznamo in upoštevamo. Zmeda v slovenščini pa se moramo postavljati po robu.

snopič Psbl-ja. Tajnik GMD Marko Tavčar je še seznanil prisotne z načrti založbe in publikacijami, ki so že v tisku in bodo kmalu izšle. Istega dne so v pro-

storih Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani ob številni udeležbi časnikarjev in gostov predstavili Dolharjevo knjigo Od Trente do Zajzere.

»Smo otroci besede«

Govor prof. Brune Pertot na proslavi ob dnevu slovenske kulture v DSI 13. februarja 1995

Kjer sta dva - ali so trije zbrani v imenu kulture - tam je kultura sredi med njimi; od drobnega izdelka malega šolarčka do samega vrha umetniškega snovanja. In - kjer sta dva ali so trije zbrani v imenu slovenske kulture - tam je Prešeren sredi med njimi, ne glede na datume in praznične dneve. V vsakem trenutku bivanja smo lahko deležni utripa vesoljnega duha, ki snuje v nas (in k temu smo poklicani prav vsi - brez izjeme), le prislunhiti je treba ter se ponižno odzvati klicu: »Tukaj sem, narekuj, moja roka je tu, da ti služi.«

In glej: izpod človeške roke čarobne idrske čipke, vezene narodnih noš, lectova srca, dragocena vrhunska vina (ker vse to je tudi kultura) in še umetniško izklesani kelih, arhitektura, ki prehaja v najvišjo pesem, prepletanje glasov v glasbi. Ni mogoče na tem mestu naštetati vsega, kar je naš narodni genij tako izvirno in samoniklo ustvaril skozi stoletja. Tu jaz vidim en sam praznik, eno samo bogastvo in eno samo razkošje, morda mi je bil prav zato občutek naše vselej preveč poudarjene majhnosti popolnoma tu.

Toda podlaga vsemu našemu stvariteljskemu izrazu je vendarle beseda: brez nje ne more nič obstajati. Naj bo misel, ki jo človek spočne, še tako velika in genialna, če se ne pretoči v besedo, je za narod izgubljena - je ni. Morda bo človek prihodnosti zares ustvaril nove simbole ter jim zaupal svojo umetnost, svojo znanost ter teologijo, skratka vse: vendar ne bo to nič drugega kot nov kodeks, nova posoda za besedo, ker ta nas bo spremljala vse - do konca. Smo otroci besede. Bog sam ob stvarjenju ni risal ali pel - govoril je. Adam ni hodil po štirih ter grgal nejasnih guturalnih zvokov - s stvarnikom je govoril - uporabljal je besedo: »Tvoj glas sem slišal v vrtu in sem se zbal.«

Samo beseda ujame to, kar vre iz nas - beseda je tista posoda, ki nosi

v sebi vse, kar smo bili in kar smo, kar smo imeli in kar imamo. Zato je zame praznik slovenske kulture predvsem praznik slovenske besede. Prav je, da tej besedi prirejamo praznik vsaj enkrat v letu - saj je potem neprazničnih dni kar tristoštiriinšestdeset - dni, ko to besedo srečujemo ponižano in pogosto skrotovičeno, pohabljenno - skoraj neprepoznavno, ker trpi nasilje zaradi samovoljnega naglaševanja, zaradi zmaličenih in sproti izmišljenih sklonov in zulufarsko grajenih stavkov - preziranja muzikaličnih e-jev in o-jev - zaradi česa vsega - kaj bi naštevali! In vsakič nam je, kot bi nas kdo s komolcem v oko: enkrat, dvakrat, desetkrat na dan.

Naša beseda! Naš zborni jezik - tisti, ki je Ivan Cankar o njem zapisal takole: »ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkavanje.« Vsi smo poklicani, da poskrbimo, da bo to potrkavanje še naprej zvenelo ubrano in pravilno: od učitelja do šolarčka, od tehnika in znanstvenika do novinarja in napovedovalca, od duhovnika do politika, do vsakogar, ki mu je bila dana milost, da je sedel v svoji šoli in se hranil z materino besedo, ki mu je bila po božji previdnosti odločena. Lahko bi mu to ne bilo dano. Sredstev nam za to delo in to skrb ne manjka. Nikoli v preteklosti jih ni bilo toliko kot danes. Samo zajeti je treba.

Le tako bomo mogli še dalje rasti iz tistega drevesa, ki je bilo na samem začetku rasti cepljeno v žlahtno sorto krščanske kulture in se je potem razrastlo v mogočno in razvejano krošnjo. Ena glavnih in rodnih vej tega drevesa je naš veliki France iz Vrbe na Gorenjskem. Njegova je bila kultura dajanja in kultura ustvarjanja. Mi smo veje, vejice in listi tistega daljnega krščanskega cepa in rasti nam je v družbi - pogosto tudi v senci - drugače rastočih in drugače

šeletečih vej, ki rastejo iz prvotne necepljene podlage. Živeti nam je pogosto v medsebojnem klestenju vej in lomljenju vej, ko se nad nami razbesni vihar. Nič hudega, ne bojmo se! Raznolikost je bila in je v božjem načrtu - viharji tudi! Vendar se kljub drugačnosti in kljub viharjem, ki nas razdvajajo, moramo zavedati tega: eno edino nas nepreklicno veže: dediščina besede. Če se tej odpovemo, ne ostane nič več.

Če se bo zgodilo, da nekje na pragu tretjega tisočletja izginemo, se nam to ne bo zgodilo, ker nas je kdo premalo zaščitil, tudi ne, ker nam je kratil gmotna sredstva, ki nam po vsej pravici pripadajo - zgodilo se bo, ker je v nas premalo bioenergije, ki bi napolnila naše domove z otroki, ki jih imamo premalo ali jih kratko in malo nimamo. Ne sodim. Še na um bi mi ne prišlo. Vendar mi pamet pravi, da je tako.

Ko je Ben Gurion gradil čudež judovske države, se je v še nerojeni novi domovini rojevalo neverjetno veliko število otrok - otrok staršev, ki so zelo pogosto imeli za seboj preteklost koncentracijskih taborišč. Toda vedeli so: kdo bo živel na zemlji, ki so jo posedli, kdo bo sadil oljke in pomarančevce, kdo branil deželo, če ljudi ne bo? Ljudje niso drevesa - če jih nihče ne sadi, ne rastejo.

Če pa se to ne zgodi - da bi izginili namreč - in »ak' naklonijo življenje nam bogovi«, bedimo in čujmo nad besedo - njej je zaupano, kar smo bili in kar smo, kar smo imeli in kar imamo - vse dokler bo na zemlji dovolj nosilcev te besede.

Nocoj smo zbrani prav v imenu te besede, ki je te dni povzdignjena na posebno častno mesto, kamor jo je z ljubeznijo in spoštovanjem in z mojstrskim navdihom povzdignil profesor in pisatelj Alojz Rebula - letošnji Prešernov nagradjenec. Gospod profesor, hvala Vam za vse to bogastvo in lepoto naše besede!

stran vprašanje: »čemu smo na svetu?«.

Pa mi roka morda čisto na slepo seže po knjigi, ki ji pravimo evangelij. Ta pa me očara! Tam izvem, da v svet nisem padel, da me vanj nihče, posebno ne slučaj, ni vrgel, marveč da sem bil vanj poslan od - pomnite! - Stvarnika vesolja, da me je v svet postavil z nekim posebnim - svojim! - namenom in poslanstvom in da me bo za to nagradil z večnostjo pri sebi. Smisel bivanja vzcvete v moji duši. Nekaj, česar nisem našel v filozofiji, česar nisem upal ugani sam, mi je odkril evangelij.«

M.

Kulturni praznik na Koroškem

Ob slovenskem kulturnem prazniku so 8. februarja tudi v glavnem koroškem mestu pripravili proslavo. V študiju celovškega radia se je v sredo zvečer zbralo veliko število zavednih Slovencev, da tudi ne ta način pokažejo svojo pripadnost. Med častnimi gosti so bili predstavniki raznih političnih in kulturnih organizacij ter konzul Slovenije.

Slavosni govornik je tokrat prišel iz Tržaške; to je bil pesnik Miroslav Košuta. Njegove besede so posebno te dni, ko se zgražamo nad nasiljem na Gradiščanskem, kjer so izgubili življenje štirje Romi, padle na rodovitna tla. Živimo v težkem času in zavedati se moramo vedno bolj, da naša prihodnost ni odvisna od Ljubljane, Dunaja, Rima in Budimpešte, temveč od nas samih. Zato tudi združeni proslavljamo ta praznik.

Predno je spored nadaljeval ansambel Drava, je eden izmed njihovih članov prebral še resolucijo obeh osrednjih organizacij: KKZ in SPZ. Besedila pesmi so bila izključno

Ob osrednjih proslavah dneva slovenske kulture

Osrednji proslavi ob dnevu slovenske kulture, ki sta pretekli teden potekali v Gorici (8. t.m.) in Trstu (12. t.m.), sta bili v znamenju zaskrbljenosti in protesta zaradi hudega stanja naših osrednjih kulturnih ustanov, pa tudi v znamenju naloga, ki si jih moramo Slovenci v zamejstvu zadati, če hočemo, da naša kultura, naš jezik in s tem naša narodnostna skupnost preživijo.

Sproščeno je bilo v sredo, 8. t.m., zvečer v Kulturnem domu v Gorici, kjer se je odvijala proslava v organizaciji Zveze slovenskih kulturnih društev in Zveze slovenske katoliške prosvete. Proslavo so oblikovali izključno mladi ustvarjalci, zlasti člani Gledališke šole Gorica in skupine Oder '90 ter slavosni govornik prof. Aleš Doktorič, ki je poudaril pomen integracije tako v italijanskem kakor tudi v osrednjem slovenskem prostoru, saj je treba črpati bodisi in narodovega izročila bodisi iz okolja, ki nas obdaja. Proizvajanje kulture je vitalnost, ki nas edina lahko reši, saj nam ohrani jezik, brez katerega manjšina ne obstaja. Pri tem naj bodo kulturne organizacije v zamejstvu katalizatorji novih zagotov, truditi pa se je tudi treba za iskanje interesov, ki so kljub raznolikosti manjšine skupni.

Predstava, ki jo je režiral mladi Brane Završan, je bila izraz ustvarjalnega zagona, ki teži po preseganju vseh ločenosti in doživlja dan slovenske kulture kot praznik.

Največji uspeh te proslave pa jo bila gotovo množična prisotnost mladih, saj jih je letošnja nova impostacija proslave pritegnila tako številne kot še nikdar.

Če je bila goriška proslava v znamenju mladostne radosti in sproščenosti, je tržaška, ki so jo priredile ZSKD, ZSKP in Slo-

venska prosveta, izzvenela kot protest nad stanjem naših osrednjih kulturnih ustanov. Nabito polna dvorana tržaškega Kulturnega doma je v nedeljo, 12. t.m., pokazala, da se zamejski Slovenci zavedamo kritičnega trenutka, v katerem smo. O tem sta spregovorila predsednik ZSKD Ace Memorija in predsednik SP Marij Maver: Mermolja je opozoril predvsem na financiranje kulturnih ustanov, brez katerega le-te ne morejo delovati. Za to je odgovorna predvsem italijanska država, ki bi morala nameniti 8 milijard lir; govornik se je obrnil tudi na slovenski parlament, vlado in javnost, saj je slovenski narod eden, četudi obstajajo meje, podpora manjšini pa je investicija za narodovo bodočnost.

Tudi Maver se je zavzel za pravice slovenskih kulturnih ustanov v zamejstvu, da preživijo in da se normalno razvijajo, hkrati je opozoril na doložnosti in naloge, ki jih pri tem ima naša skupnost. Italijanska država ne bo nikoli v celoti poskrbela za naše ustanove, marsikaj bomo morali narediti Slovenci sami, in to z zastojnim delom, potrpežljivostjo in žrtvovanjem, pa tudi s številnejšim obiskovanjem naših osrednjih kulturnih manifestacij (kot npr. predstave SSG). Potreben je torej etičen odnos do kulturnega dela.

Tržaško proslavo so oblikovali godalni in harmonikarski orkester Glasbene Matice, otroški zbor Fran Venturini od Domja, moški zbor »Vasilij Mirk« s Proseka in Kontovela ter člani gledališke skupine Slovenskega Kulturnega kluba. Na ogled je bila tudi razstava o delovanju Slovenskega raziskovalnega inštituta, Narodne in študijske knjižnice in dvojezičnega šolskega centra v Špetru, torej tistih ustanov, ki so v zelo kritičnem stanju.

Lahko torej rečemo, da je bilo sporočilo obeh proslav - tržaške in goriške - to, da delujejo naše osrednje kulturne ustanove na visoki kakovostni ravni, ki pa lahko čez noč izgine zaradi pomanjkanja sredstev, tako da se lahko znajdemo brez tistih katalizatorjev, za katere se je na goriški proslavi zavzel govornik Doktorič. Finančna pomoč pa ni dovolj, Slovenci moramo tudi sami dokazati, da nam je mar za naše ustanove in za našo kulturo, torej za naše preživetje. Z nesebičnim zavzemanjem, ki marsikdaj zahteva tudi velike žrtve, lahko dokažemo, da je v nas še nekaj življenjskosti.

Ivan Žerjal

Dr. Prešernov

koroških avtorjev (Milka Hartman, ki je prav te dni praznovala 93. rojstni dan, Janko Messner, Franc Merkač id.), izzvenela pa so nekako na temo »Vse je pesem - samo človek ne«. Na koncu so se obiskovalci lahko vpisali tudi v žalno knjigo.

Sicer pa je Krščanska kulturna zveza bila te dni še posebno delovna. V svoji sredi so njeni člani imeli učitelje iz

Novega mesta, s katerimi so pripravili program poletnih jezikovnih počitnic, obiskali pa so jih tudi slovenski učitelji in vzgojitelji, ki delujejo v Argentini in Avstraliji. Le-ti so prisostvovali dvojezičnemu pouku Mohorjeve ljudske šole in si ogledali vrtec Naš otrok. Pripravljajo pa se že na koncert Koroška poje, ki bo 5. marca v Celovcu, teden dni pozneje pa v Trbižu. **R.B.**

Otmar Črnilogar prevedel še eno knjigo iz Svetega pisma stare zaveze

Župnik, profesor in prevajalec Otmar Črnilogar iz Podrage pri Vipavi predstavlja po Sloveniji zbirko predavanj, ki jih je imel za slovenske koroške duhovnike v Katoliškem domu prosvete v Tinjah; ta imajo v knjižni obliki naslov *Hvalite Gospoda, ker je dober*. Pred kratkim pa je založbi Ognjišče v Kopru izročil prevod Sirahove knjige, ki je ena izmed knjig stare zaveze. Vsebuje mnoge modrosti in nauke, nastala pa je okrog leta 180 pred Kristusom. G. Črnilogar je omenjeno delo, seveda s presledki oziroma občasnimi prekinitvami, prevajal iz grščine 9 let.

Znanega prevajalca iz antičnih jezikov, župnika v Podragi in profesorja na Škofijski gimnaziji v Vipavi, je Katoliški dom prosvete Sodalitas v Tinjah na Koroškem tudi letos povabil na versko-teološki seminar z naslovom Kaj je življenje. Predavanje o omenjeni temi bo imel v petek, 31. marca, ob 19.30.

Povzetek predavanja, ki bo imelo naslov *Zakaj smo*, je gospod Črnilogar že poslal organizatorjem v Tinje. V njem takole razmišlja: »Življenje mi ostane eno samo iskanje, eno samo teženje, en sam album razočaranj, ki se konča z izginotjem, ne da bi v skoraj 70 letih svojega življenja uganil vsaj, po kaj sem v ta svet padel, če že ne uvidim, zakaj moram iz njega oditi. Vprašanje draži ne le izobražence, draži tudi tiste, ki jim še vrtec ni bil dan. In nazadnje: tudi nekdanji katekizem postavlja na prvo

Goričani proti financerski šoli na letališču

Prejšnji teden je slovenski senator v Rimu Darko Bratina predstavil raziskavo o javnem mnenju, ki jo je naročil sam, da bi videl, če Goričani zares hočejo imeti financersko šolo-vojašnico na mirnem letališču. Specializirana in državno znana družba SWG iz Trsta je izvedla telefonsko raziskavo in povprašala o tem 506 Goričanov in Goričank, če hočejo imeti financersko vojašnico na letališču ali ne. Zanimivo je to, da velika večina ljudi ne nasprotuje financerski šoli, le da večina Goričanov hoče, naj bo zgrajena v neki opusteli vojašnici, ki jih v Gorici ne manjka. 58,7% ljudi soglaša s tem, da se financerska šola zgradi v Gorici, 15% ljudi ne ve, 26,3% Goričanov pa je proti. Za gradnjo vojašnice bodočih financerjev je samo 14,6%, kar 85,6% Goričanov pa ne soglaša s

tem, da bi jo zgradili na goriškem letališču.

Ti podatki so zanimivi predvsem zato, ker goriški župan Valenti hoče po vsej sili šolo na letališču, in to kljub predvolilnim obljubam, da se bo posvetoval z Goričani o tem. Isto počno tudi drugi veljaki iz Gorice, posebno Romoli iz gibanja Naprej Italija. Oba vidna predstavnika goriške politične scene pa kar molčita o volji someščanov in se na vse pretege trudita, da bi postavili novo kasarno - financersko šolo prav na letališču. Seveda so v ozadju tudi velikanski zasluški, saj naj bi vojašnica stala najmanj 150 milijard lir in pri takih denarjih vedno kaj »pade«...

Slovenci moramo biti složno proti temu meganačrtu, ki bi v neposredno bližino Štandreža pripeljal okrog tisoč novo-

došlekov, ki bi bili večinoma z Juga, vsi pa Italijani; vas bi tako izgubila vsako identiteto, ki jo sedaj ima. Poleg tega pa moramo biti proti temu načrtu tudi zato, ker je v mestu čisto dovolj praznih kasarn, v katere bi lahko namestili šolo za financerje, le če bi hoteli. Tu je še dejstvo, da bi v okolici Gorice spet uničili veliko zeleno površino, mesto pa od financerske šole ne bi imelo ničesar, razen nekaj prišlekov, ki pa vse svoje potrebe in nakupe opravljajo v posebnih in zelo ugodnih trgovinah v financerskih kasarnah.

Nesmiselnost gradnje financerske šole je toliko večja, če vemo, da bi s 150 milijardami lahko financirali raje goriško univerzo, in to dve sodobni fakulteti celih 20 (!) let.

- jp -

Predstavili Slovensko Evrošolo

Od 19. do 23. aprila bo v naši deželi manifestacija Slovenska Evrošola. Že od leta 1988 organizira Urad za manj razširjene jezike, ki deluje v okviru Evropske zveze. Gre za srečanje šolarjev, ki pripadajo različnim jezikovnim manjšinam

v Evropi. Letošnje srečanje, ki bo poleg Trsta in Benečije zajelo tudi Goriško, so predstavili v Gorici na sedežu šole Trinko in v Doberdolu. Na sliki (foto SR) dijaki med predstavitvijo.

Vrh: pri KD Danica obnovili društveno vodstvo

V minulem obdobju je delovanje v kulturnem centru KD Danica nekoliko oslabilo. Saj pomembnih kulturnih prireditev v skoraj treh letih ni bilo, ker ni bilo enodušnega pojmovanja glede kulturnega delovanja med t.i. starim in mladim vodstvom. Slednje si želi novih prijemov pri vodenju vaše kulturne dejavnosti. V tem duhu so mladi osnovali pripravljalni odbor. Pri razpravah o bodočem delovanju društva in ob pripravi okvirnega programa kakor tudi pri sestavi liste novega društvenega vodstva so bili prisotni predstavniki starega odbora.

Izrednega občnega zbora, ki je bil 6.2. v Kulturnem domu, se je udeležilo veliko vaščanov in simpatizerjev. Predsedovali so mu Darin Devetak, Boris Frandolič in Gianluca Berlot. V imenu pripravljalnega odbora je Damjan Vizentin orisal program in smernice, ki jih je odbor pripravil za novo vodstvo društva. Med drugim je poudaril, da je ohranitev naše vaše kulture in običajev obenem posredovanje le-teh širšemu slovenskemu prostoru. Zato pa je treba dejansko uresničiti zahtevo pluralistične družbe, ki se ne ozira na barvo ideologije, za kar v preteklosti ni bilo pravega poslušala.

Leopold Devetak je v imenu druge, ki upravlja center, v pozdra-

vnem nagovoru zanikal, da bi bili v društvu »gledali« na barvo ter da je bil dom vsem odprt, posebno mladim. Vsekakor je novemu odboru zaželel obilo uspeha.

V imenu ZSKD je pozdravil Rudi Pavšič, ki je med drugim pohvalil pobudo pripravljalnega odbora.

Edino listo s 15 imeni, ki jo je predstavil pripravljalni odbor, so na kratko pretresli. A oporečniki so menili, da je lista pomanjkljiva. Zato so sledila glasovanja, ki so listo potrdila; bila je sprejeta v izvorni sestavi.

Volilna komisija, ki so jo sestavljali Viljena Devetak, Lučano Černic in Orlando Murenec, je ugotovila 31 veljavnih in le 5 neveljavnih glasovnic.

Tako sestavljajo novo vodstvo društva tile člani: Boris Frandolič, Darin Devetak, Damjan Vizentin, Gianluca Berlot, Zdenko Černic, Bogdan Grilj, Marko Cotič, Orlando Murenec, Gabrijel Devetak, Nerina Devetak, Ksenja Devetak, Avguštin Devetak, Kristina Devetak, Vesna Devetak in Viljena Devetak.

Delovni odbor bodo izvolili na prihodnjem sestanku.

Novemu vodstvu želimo mnogo uspeha in slogi in medsebojnem razumevanju! **Remo Devetak**

Goriški zid na Rai uno

V nedeljo je bil prvi del oddaje *Mediterraneo*, ki ga prva italijanska mreža Rai predvaja v nočni urah (ob 0.15), posvečen predlogu za odpravo mejnega zidu oz. mreže, ki na železniškem trgu ločuje Gorico od Nove Gorice. Gre za oddajo *Evropske skupnosti*, ki jo pripravljajo italijanski Rai Tg3, PBS Malta in France 3. Reportažo o Gorici so pripravili v sodelovanju z RTV Slo Koper.

Mednarodni značaj oddaje potrjuje dejstvo, da jo bodo v naslednjih dneh predvajali tudi v Franciji, na Malti, v Izraelu, nekaterih drugih arabskih republikah in po Tv Koper. Reportažo, ki nosi naslov »Un muro di troppo«, je pripravil časnikar Rai-a v Benetkah Ferruccio Gard.

Oddaja prinaša izjavi županov obeh mest, ki se strinjata s predlogom za odpravo mejnega zidu, izjavo občinskega svetovalca iz vrst Nacionalnega zavezništva Luigija Coane, ki se seveda s predlogom ne strinja, ter mnenje profesorja sociologije na goriški univerzi Giuliana Gioria, po katerem mora zid najprej pasti v družbeno kulturni zavesti tukaj živječih ljudi, potem pa je treba to spremembo zapečatiti še s formalnim dejanjem. Prikazan je stalen prehod iz enega mesta v drugo: pri tem je Nova Gorica privlačna predvsem zaradi cenejšega bencina in bogate igralnice, Gorica pa zaradi trgovske ponudbe in višjih srednjih šol, ki jih obiskuje veliko število Slovencev z onstran meje.

Zbrana so še mnenja nekaterih mladih Italijanov, ki so proti odpravi mejnega zidu, in dveh Slovencev iz Nove Gorice, ki študirata v Italiji in se s predlogom strinjata.

Škoda, da oddaja s takim mednarodnim značajem ne omenja, da tudi v sami Gorici, ki je na italijanski strani meje, živijo Slovenci, da je tudi »stara« Gorica večnarodno mesto, kraj, v katerem sobivata slovenski in italijanski narod. Odprava mejnega zidu bi namreč ne imela smisla, ko bi jo narekovali samo

»Spoznaj, kaj si, in bodi, kar spoznaš, da si«

V Števerjanu so proslavili 150-letnico rojstva Simona Gregorčiča

V petek, 10. februarja, sta župnija Sv. Florijana - Marije Pomočnice v Števerjanu in SKPD F.B. Sedej priredila v okviru dneva slovenske kulture proslavo 150. obletnice rojstva »goriškega slavčka« Simona Gregorčiča.

Ubrano so izzveneli glasovi MePZ F.B. Sedej, ki je pod vodstvom dirigenta Bogdana Kralja zapel Venturinijevo Zdravljico, Gregorčičevo uglasbeno pesem Njega ni v glasbeni priredbi Ubalda Vrabca in Venturinijevo Znamenje, prav tako po Gregorčičevem besedilu. Mladi domači recitatorji Irena Bednarich, Silvana Vogrič, Niko Di Battista in Alessio Stasi, ki jih je pripravil Franko Žerjal, pa so z doživeto interpretacijo nudili številnemu občinstvu lepo možnost podživljanja še vedno aktualnih Gregorčičevih verzov.

Osrednji del proslave je predstavljal govor g. Jožka Kraglja, avtorja številnih knjig, poznanega predvsem po uspešnici *Moje celice*, ki so jo pred kratkim izdali tudi v italijanskem prevodu. V njegovih besedah je Gregorčičev nemirni, a plemeniti in tankočutni pesniški duh spet oživel in navzočim spregovoril o vsem, kar je bilo pesniku pred več kot sto leti najdražje in kar še danes ohranja neokrnjeno svojo globoko sporočilnost. V preprostem, a učinkovitem govorniškem slogu je prikazal Gregorčiča kot »pesnika srca«, ki je znal opevati naravo, domovino in človeka kot takega. Gladko prelivanje pesnikovih ver-

zov, ki jih je g. Kragelj občuteno prebiral, je bogatil z aktualizacijo njihovih miselnih izhodišč. Kaj bi danes rekel pesnik, ki je jokal nad »potujčeno zemljo«, pesnik, ki je z vero in upanjem vzklikal »Le vstani, vborni narod moj, do danes v prah teptan, pepelni dan ni dan več tvoj, tvoj je - vstajenja dan.« kaj bi rekel, ko bi ga danes pot nanesla v Ljubljano in bi tam videl izložbe, polne napisov v tujem jeziku, ali pa k nam v zamejstvo, kjer se celo v družinah izgublja slovenska beseda? Tako se je spraševal g. Kragelj.

»Naši dedje so neprenehoma prebirali Gregorčičeve pesmi, osvajali so si te besede, zato je bila njihova zavest vedno živa,« je večkrat poudaril, »samo če bomo tudi mi nosili v srcu vrednote, ki jih je on opeval, bo naš narod lahko obstal. Koliko časa bomo še proslavljali dan slo-

venske kulture, če ne bo več naših družin? Gregorčič je gledal v bodočnost z jasnim očesom; ali gledamo tudi mi tako? Spoznaj, kaj si, kakšne so tvoje korenine, in bodi, kar si spoznal, da si.« S temi in še drugimi izjavi je g. Kragelj nagoovoril navzoče, s katerimi se je še po končanem uradnem delu proslave ustaval in z veseljem pokramljal.

DH

Salezijanci v Gorici sto let

Letošnji praznik sv. Janeza Bosca so salezijanci v Gorici obhajali posebno slovesno; začeli so namreč proslave ob stoletnici svojega prihoda v Gorico. Svoje vzgojiteljsko delo so namreč začeli v oktobru 1895.

Prvo postojanko so imeli v hiši na Placuti, kjer je danes uredništvo KG. Pozneje so kupili zemljišče v ul. Don Bosco in zgradili zavod, kjer so še danes. Tu so vedno bili tudi slovenski študentje, nekateri so pozneje stopili v salezijanski red.

Prihodnje šolsko leto bodo pri salezijancih odprli škofijsko nižjo srednjo gimnazijo. Notredamke in uršulinke bodo namreč ukinile svojo nižjo srednjo šolo; s skupnimi močmi bodo odprli novo šolo pri salezijancih za dekleta in fante.

Cerkvene in civilne poroke v Gorici

Število porok v goriški občini iz leta v leto upada. Leta 1991 je bilo 170 porok, naslednje leto 162, leta 1993 147, lani smo padli na 143. Od teh je bilo 81 porok sklenjenih v cerkvi, 62 pa samo civilnih. Mladi se torej vedno manj poročajo in vedno več je samo civilnih porok. Zakaj?

Kriva je gotovo sodobna miselnost: vezati se čim manj in čim bolj pozno. Poleg tega je cerkvena poroka nerazvezljiva, civilna se pa lahko razdere po mili volji.

interesi, čeprav obojestranski, po večjem meddržavnem sodelovanju in ekonomski izmenjavi, ki bi jih sama po sebi ne mogla zagotoviti. Zid, ki ločuje mesto, je le simbol ločenosti, ki je v goriškem prebivalstvu, med slovenskim in italijanskim narodom, simbol ločenosti, zaradi katere Gorica izgublja svojo

originalno in nezamenljivo večnarodno istovetnost. Odprava zidu ne bi imela smisla, ko bi ne predstavljala odkrite želje po večjem spoštovanju in sodelovanju med Slovenci in Italijani v Gorici sami ter priznavanju enakovrednosti in enakopravnosti obeh narodov na vseh ravneh.

Dobro obiskana tradicionalna Prešernova proslava v DSI

V ponedeljek, 13. t.m., se je v Peterlinovi dvorani odvijala Prešernova proslava, ki jo tradicionalno prireja Društvo slovenskih izobražencev in na kateri so podelili tudi nagrade literarnega in fotografskega natečaja Mladike ter priznanja Mladi oder za leto 1994.

Slavnostna govornica je bila pesnica Bruna Pertot, ki je v ospredje postavila pomen, ki ga ima slovenska beseda kot podlaga vsemu našemu stvariteljskemu izrazu. Smo otroci besede, le-ta pa je posoda, ki nosi vse, kar smo bili, smo in bomo in ki nas bo spremljala vse dni do konca. Praznik slovenske kulture je zato tudi praznik slovenske besede, slovenskega jezika, ki ga moramo negovati in zanj skrbeti. Kljub raznolikosti nas Slovence povezuje dediščina besede, brez katere ni ničesar. Če bomo Slovenci izginili, se bo to zgodilo zaradi tega, ker je v nas premalo bioenergije, ki bi naše domove napolnila z otroki. Če ne bomo izginili, pa besedo čuvajmo in nad njo bdimo.

Urednik Mladike Marij Maver je nato razglasil nagrajence lanskega literarnega in fotografskega natečaja. Za prozo je 1. nagrado prejelo delo »Postaja pesek« Katarine Mahnič, 2. »Numerus clausus« Andreja Arka, 3. pa »Božične razglednice s Floride« Irme Ožbalt. Za poezijo je 1. nagrado prejel ciklus pesmi Zeljka Perovića z naslovom »Bezgov cvet«, 2. ciklus pesmi »Sonce odhaja« Mihaela Jarc-Zajc, 3. pa ciklus brez naslova, avtor katerega je Branko Miklavc. Odlomke iz nagrajenih del so prebrali Sara Baldé, Marijan Kravos in Matejka Peterlin Maver.

Na fotografskem natečaju pa je 1. nagrado prejela črno-bela slika z naslovom »Opuščene soline«, kate-re avtor je Janez Korošin, 2. nagrado pa slika »Učna ura« Ivana Strmoleta. Poleg tega se je komisija odločila za odkup slik »Istrski motiv« Magde Šturman in »Nebotičnik« Tomaža Susiča.

Livij Valenčič je nato vodil podeljevanje priznanj Mladi oder 1994. Letos (ali bolje rečeno: lani) praznuje ta pobuda Slovenske prosvete in Zveza slovenske katoliške prosvete svojo 20. obletnico, v teh dvajsetih letih pa je bilo podeljenih zamejskim amaterskim gledališkim skupinam preko 300 priznanj. Le-ta so razdeljena v tri kategorije: v 1. kategorijo spadajo prave amaterske gledališke skupine, v 2. gledališke družine, ki delujejo v okviru naših društev, v 3. pa skupine, ki delujejo v okviru šol.

Tako so v 1. kategoriji prejeli priznanja Oder '90 iz Gorice, dramski odsek PD Štandrež, Amaterski oder Jaka Štoka s Proseka in Kontovela ter dramska skupina KD Igo Gruden iz Nabrežine.

V 2. kategoriji so bila priznanja podeljena mladinskim odsekom PD Hrast iz Doberdoba, PD Štandrež in PD F.B. Sedej iz Števerjana, gledališkemu odseku KD Sabotin iz Št. Mavra, skupini Tamara Petaros z Opčin, gledališkemu krožku Slovenskega kulturnega kluba in članom društva Čerovlje-Mavhinje.

S Prešernove proslave DSI (Foto Kroma)

V 3. kategoriji sta priznanji prejeli skupini osnovne šole Alojz Gradnik iz Števerjana in srednje šole Fran Erjavc iz Rojana.

Ponedeljkove proslave sta se udeležila tudi konzul republike Slovenije Tomaž Pavšič in letošnji Prešernov nagrajenec pisatelj Alojz Rebula, ki ga je na začetku predsednik DSI Sergij Pahor pozdravil, mu čestital za lepoto in modre misli,

ki jih je razdal, ter izrazil željo, da bi bila matična domovina še naprej pozorna na naše ustvarjalce. Slovesnost v DSI je dodatno popestril nastop gojencev Glasbene Matice šole Marij Kogoj, in sicer kvarteta violin, ki so ga sestavljali Matej Santi, Vesna Kranjec, Iztok Cergol in Sara Mosetti iz razreda prof. Jagode Kjuder, ki jih je pri klavirju spremljala Tatjana Jerceg.

Visoko priznanje Ljubi Smotlak

V petek, 10. t.m., so v okviru proslave ob dnevu slovenske kulture, ki se je odvijala v gledališču France Prešeren v Boljuncu, učiteljici in vsestranski kulturni delavki Ljubi Smotlak podelili visoko priznanje. Odlukovana je bila z Diplomom 1. stopnje z zlato kolajno za zasluge na področju osnovnega šolstva, ki je najvišje tovrstno priznanje v Italiji, ki ga podeli sam predsednik republike. Enako priznanje je prejel tudi Kiljan Ferluga iz Milj, ki mu bodo odlikovanje podelili ta teden.

Ljuba Smotlak je prehodila 40-letno učiteljsko pot po osnovnih šolah v Mačkoljah, Boljuncu in Dolini, pripravljala pa je tudi dijakinje tržaškega slovenskega učiteljskega društva. V tej dolgi dobi se je v celoti posvetila skrbi za izobrazbo otrok in za njihovo dobro počutje v šoli, zato je prirejela igrice, vodila pevske zборе in gledališke skupine, pripravljala pa je tudi berila za prve razrede.

Ljuba Smotlak je bila zelo dejavna tudi na kulturno-prosvetnem

področju: bila je namreč soustanoviteljica in dolgoletna voditeljica Slovenskih tržaških skavtinj in pevovodkinja priljubljenega otroškega, mladinskega in dekleškega zbora »Slovenski šopek« iz Mačkolj. Na glasbenem področju je dejavna še dandanes kot odbornica Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.

Po večdesetletnem delovanju in razdajanju za mladino in za obstoj in razvoj slovenske kulture na Tržaškem je gospe Ljubi torej prišlo zaslužno priznanje. Naj ob tej priložnosti prejme iskrene čestitke tudi našega lista.

Čestitke

Odbor Zveze cerkvenih pevskih zborov iskreno čestita svoji članici Ljubi Smotlak ob visokem državnem priznanju za zasluge na šolskem področju.

Prof. dr. Niko Kuret

25. januarja je preminil v Ljubljani in bil nekaj dni pozneje položen v Celju k večnemu počitku prof. Niko Kuret.

Onjegovem razvejanem in bogatem kulturnem delu nas obširno seznanja Primorski slovenski biografski leksikon; iz knjige Janeza Kajzerja Stranovi podprto mesto naj citiram še naslednje:

...Že po dveh letih (l. 1930) obstoja ljubljanske (radijske) postaje je Niko Kuret v članku Problemi slovenske radiofonike ugotovil, da »6700 naročnikov pri enomilijonskem narodu s tolikšno kulturno višino ne more zadovoljiti še tolike slovenske skupnosti.« Kot vzrok za nizko število naročnikov je navedel visoko ceno aparata in revščino širokih slojev.

Pred leti sem mu po sošolki Nadi Matičič - lani je izšel njen deseti roman

Pozni čas ljubezni - poslala svoje pesniške zbirke. Zahvalil se mi je spodbudno in v pismu med drugim omenil o sebi:

»Jaz sem po vojni prebil 7 let na tukajšnji gostinski šoli - to je bila moja Sibirija.«

Od pisma dalje sva si za Božič in Veliko noč izmenjavala voščilnice, zadnja me je razveselila pred novim letom 1995, tudi tokrat Maksim Gaspari.

Na pokojnika me veže več spominov: nekoč sem se površno pripravila. Pri izpraševanju - v 7. in 8. gimnaziji smo ga imeli za francoščino - sem berilo obnovila skoraj tako zgoščeno, kot mi je tedaj prof. Kuret s humorjem postregel z vsebino Levstikovega Ubežnega kralja: »Ja, ja, Saksida! Ubežni kralj po gozdu jaha, s konja stopi in umre.« **ZS**

Dan slovenske kulture v SKK

V soboto, 11. t.m., je Slovenski kulturni klub priredil proslavo ob dnevu slovenske kulture. Ob tem so razglasili tudi nagrajence tradicionalnega literarnega, likovnega in fotografskega natečaja.

Na literarnem natečaju je 1. nagrado prejel Tomaž Susič, 2. Erika Balde, 3. pa Ivo Kerže. Nagrado občinstva je prejel Tomaž Susič.

V okviru likovnega natečaja so 1. nagrado podelili Mateju Susiču, 2. Aleksandru Gallopinu, 3. pa Štefanu Turku, medtem ko je

nagrado občinstva prejel Matej Susič.

Zmagovalec fotografskega natečaja je bil Danilo Pahor, 2. nagrado je prejel Paolo Tanze, 3. pa Tomaž Susič. Nagrado občinstva je prejel Paolo Tanze. Nagrade sta prispevali draguljar na Malalan in založba Mladika.

Odlomke iz literarnih prispevkov so na recitalu brali člani gledališkega krožka SKK, odprli pa so tudi razstavo likovnih in fotografskih prispevkov.

V OZN o naši manjšini

V prejšnjih dneh sta se deželni tajnik Slovenske skupnosti Martin Breclj in prof. Aleš Lokar udeležila 51. zasedanja Komisije Združenih narodov za človekove pravice, ki se je odvijalo v Palači narodov v Ženevi.

Breclj in Lokar sta skušala opozoriti na neurejeni položaj Slovencev v Italiji. Za ženevsko zasedanje, ki se odvija od 31. januarja in ki bo trajalo do 10. marca in na katerem je bilo na dnevnem redu tudi vprašanje spoštovanja manjšinskih pravic, je

SSk pripravila podrobnejši dokument o slovenski narodnosti skupnosti v Italiji, ki ga je izročila Centru za človekove pravice v Ženevi. Dokument je na razpolago tudi delegatom, ki se udeležujejo ženevskega zasedanja.

Breclj in Lokar sta prišla v stik tudi z različnimi nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z manjšinskimi vprašanji. Izčrpnjši pogovor sta imela z ravnateljem Združenja »Minority Rights Group« iz Londona Alanom Phillipsom.

Gledališka skupina SKK na gostovanju v Rimu

Člani SKK v Rimu

Mladi gledališki ansambel SKK je kar se da imenitno sklenil leto družine in svoje enoletno uprizorjanje Igre zamenjav. Potem ko jo je zaigral na vseh mogočih odrih v domačem zamejstvu in v raznih krajih po Sloveniji, jo je namreč petnajstič zaigral v samem »svetem mestu«, v Rimu.

Tudi to gostovanje je bilo nadvse zanimivo. Ne samo zato, ker je mladim igralcem nudilo priložnost, da si ogledajo znamenitosti Rima, od razvalin do bazilik, od sugestivnih baročnih trgov do Vatikanskih muzejev pa še do elegantnih ulic (kjer se je dalo v razprodaji tudi kaj kupiti). Rim je igralcem nudil še kaj več: spoznali so okolje, v katerem se srečujejo Slovenci v Rimu, prijaznost in gostoljubnost osebja in gostov v Sloveniku, posebno še rektorja msgr. Jezernika; poleg tega pa so se razvedrili, se dodatno med seboj povezali in si od blizu ogledali, kje in kako poteka študij dveh klubovcev, ki sedaj študirata v Rimu. Ta dva sta med drugim poskrbela za dodatno zamenjavo v Igrji zamenjav, saj sta vskočila na mesto dveh igralcev, ki zaradi njunih šolskih obveznosti nista mogla na pot. Skratka: bilo je zabavno in vzpodbudno. Skupina je dobila s strani duhovnikov,

ki so se mudili na simpoziju v Rimu in so si predstavili ogledali, še več ponudb za gostovanje. Skušali bodo ustreči vsem - če ne s to, pa z naslednjo igro, ki jo bodo pripravili.

Čestitke

Duhovska zveza čestita v imenu tržaških slovenskih duhovnikov aktivnemu in zavednemu članu slovenskega dela tržaške cerkve prof. Alojzu Rebuli, pisatelju, esejistu in kulturnemu delavcu, ter se skupaj z njim veseli ob podelitvi Prešernove nagrade kot potrditve izrednega duhovnega bogatstva, izraženega v njegovih delih. Predsednik duhovske zveze Anton Bedenčič.

20-letnica Kocbekove afere

Marca bo 20 let od Kocbekove afere, ki je dokaj razgibala politične vode v Sloveniji. Odločilno vlogo je takrat odigralo zamejstvo, saj sta zadevo sprožila Boris Pahor in Alojz Rebula, ki sta prijatelju Edvardu Kocbeku dala priložnost, da je razčistil svoj odnos do režima, kar je v Sloveniji vzbudilo velik odmev. O tem bosta Pahor in Rebula spregovorila na večeru v četrtek, 23. februarja, ki ga bosta organizirala Knjižnica Dušana Černeta in Društvo slovenskih izobražencev, v Peterlinovi dvorani v Trstu.

Patrizia Devidè razstavlja

Akademsko slikarko Patrizia Devidè in Tržiča se je po dvoletnem premo-ru ponovno predstavila v javnosti, tokrat s samostojno razstavo v galeriji Na Vidmu v Ilirski Bistrici. Slikarka se je upodabljaljoče umetnosti najprej učila pri Avgustu Černigoju, leta 1982 pa je diplomirala na grafičnem oddelku Akademije za likovno umetnost v Ljubljani in že leto kasneje začela s skupinskimi in samostojnimi razstavami najprej v rodnem Tržiču, nato po Sloveniji, Furlaniji, na Tržaškem in Goriškem, leta 1988 tudi v Neaplju in Bellunu. Nekajkrat je sodelovala tudi pri skupinskih razstavah v galeriji Tržaške knjigarne.

Patrizia Devidè je kmalu opustila

grafiko in se posvetila slikanju; začela je s pastelom, nadaljevala z oljem, v zadnjem ustvarjalnem obdobju pa vso pozornost ponovno posveča pastelu, v katerem se njeno izrazno hotenje kaže v temperamentnem izraznem zanosu. Umetnostni kritik Milko Rener je o umetnici napisal, da izredno čustveno doživlja barvno pojavnost in je njena predanost pastelu v tem smislu povsem skladna z njenim umetniškim iskanjem.

Patrizia Devidè je razstavo v galeriji Na Vidmu v Ilirski Bistrici odprla v petek, 10. februarja. V kulturnem programu je sodeloval Tržaški oktet, ki je pred časom v Ilirski Bistrici že doživel topel sprejem.

OBVESTILA

SKPD F.B. SEDEJ iz Števerjana vabi na **VESELO PUSTOVANJE** v soboto, 25. t.m., ob 20.30 v telovadnici pri Katoliškem domu v Gorici. Igral bo ansambel Adria kvintet. Nagradili bomo najlepšo masko. Predprodaja vabil bo od torka, 21. t.m., dalje v Katoliški knjigarni.

ROMANJE V LURD. Vodstvo slovenskih skupin romarjev v Lurd, ki potujejo vsako leto z modrim vlakom goriške sekcije U.N.I.T.A.L.S.I., vabi vse romarje, ki so se v preteklosti pridružili slovenski skupini modrega vlaka, pa tudi tiste, ki se še nameravajo pridružiti oz. so častilci lurske Matere božje, na srečanje, ki bo v nedeljo, 26. febr., popoldne ob treh v Zavodu sv. Družine v Gorici. Skupno bomo zmolili rožni venec, poslušali nagovor in pred Najsvetejšim zapeli litanije Matere božje ter prejeli blagoslov. Srečanju v kapeli sledi agape v bližnjih zavodskih prostorih. Romarji v Lurd toplo vabljeni.

PDRUPA-PEČ prireja večer z dia-pozitivi na temo: **POGLED V NARAVO**, ki jih bo prikazal Viktor Selva v četrtek, 23. febr., ob 20.30 v

Župnija sv. Andreja ap.
v Štandrežu in ACM Gorica
vabita

ob prazniku sv. bratov Cirila in Metoda k slovesni božji liturgiji v bizantinsko-slovanskem obredu in cerkvenoslovanskem jeziku

v nedeljo, 19. t.m., s pričetkom ob 17. uri v štandreški cerkvi. Sodeluje akademski zbor iz Gorice. Lepo vabljeni!

V petek, 24. februarja, bo ob 18. uri v galeriji Katoliške knjigarne predstavitev monografije **Borisa Paternuja**

France Prešeren 1800 - 1849

O delu bo ob prisotnosti avtorja govorila **Lojzka Bratuž**.

SKRD Jadro iz Ronk

prireja
ob dnevu slovenske kulture
**srečanje z novinarko
Dorico Makuc**

ki bo predstavila svojo knjigo Aleksandrinke. Nastopil bo Tržaški vokalni oktet. Ronke, občinska sejna dvorana, v petek, 17. februarja, s pričetkom ob 20.15.

prostorih PD Pupa-Peč. Vabljeni.

UPRAVNI ODBORKULTURNEGA DOMA V GORICI vabi na otvoritev razstave slikarke **CLOTILDE MENARDI FENZL** iz Gorice, ki bo v četrtek, 16. febr. 1995, ob 18. uri v galeriji Kulturnega doma (ul. Brass 20). Razstava bo odprta do 27. februarja po naslednjem urniku: od 9. do 12. ure ob delavnikih ter v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami.

NABREŽINA. V nedeljo, 19. febr., bo ob 9.30 v nabrežinski cerkvi pel pri maši na čast našemu sopatru sv. Valentinu ob 200-letnici cerkve cerkveni MePZ iz Komna.

PD MAČKOLJE vabi v soboto, 18. febr., na proslavo ob dnevu slovenske kulture. Uvodno misel bo podala prof. NADA PERTOT, sledila bosta koncert **VOKALNEGA KVARTETA** iz Logatca in recital. Pričetek ob 20. uri v srenjski hiši v Mačkolljah. Vabljeni!

BARKOVLJE-MEDŽUPNIJSKA KATEHEZA. Vsakih 14 dni poslušamo z velikim zanimanjem razlago Sv. pisma in zgodovinskih razmer, skozi katere je Bog vodil izvoljeno ljudstvo. Pridite tudi vi! Avtobusa 6 in 36 se ustavita tik pred cerkvijo v Barkovljah. Ta teden bo srečanje v petek, 17. febr., ob 16. uri. Vodil bo g. Jože Špeh.

V **PONEDELJEK**, 20. februarja, bo v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu govoril dr. Božidar JEZERNIK s filozofske fakultete v Ljubljani, ki bo predstavil svojo knjigo, posvečeno povojnemu taborišču na Golem otoku. Izšla je pred kratkim pri založbi Borec. Začetek ob 20.30.

DOL - Pokojni Jožef Peric

Na praznik *Lurske Matere božje smo pokopali najstarejšega vaščana Jožefa Perica. V družini je imel petero otrok, med njimi pokojno Jožico, ki je leta 1973 umrla kot profesorica.*

Znan je bil kot veren mož, ki je rad romal peš in s kolesom. Bil je naročen na vse naše katoliške časopise in revije. Versko branje je hranilo in krepilo njegovo trdno vero od otroških let. Kot begunec je v prvi svetovni vojni v Brucku postal strežnik in od takrat neprestano ostal povezan s cerkvijo. Dokler je mogel, je prihajal k sv. maši na Palkišče. Ko ni več

mogel, je prosil za tedensko sv. obhajilo, ki ga je cenil »bolj kot ves sveta« kakor se je sam izražal.

Ko so v Dolu iskali prostor za novo cerkev, je sam priskočil na pomoč in daroval primerno zemljišče. Bil je res zelo skromen, delaven in varčen; v Dolu se je zadnji še vozil s konjem.

Ko so leta 1947 po razmejitvi ustanovili novo župnijo Jamlje-Dol, so v Dolu v prostorih šolskega poslopja pripravili zasilno kapelo; pokojni Jože je bil dolgo let vesten cerkovnik tega fatimskega Marijinega svetišča.

Ženi in otrokom naše sožalje.

Prosvetno društvo
Štandrež

Kulturno društvo
Oton Župančič

vabita na

PROSLAVO OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE

v soboto, 18. februarja, ob 20.30
v Kulturnem domu A. Budal v Štandrežu.
Sodelujejo: združena štandreški otroški in mladinski zbor,
recitatorji in govornik,
mešana zbor Štandrež in Oton Župančič.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL

KONCERTNA SEZONA 1994/95

prof. SIJAVUŠ GADŽIJEV

predstavlja svoje učence

Nina KRUH (SCGV E. Komel Gorica); Urška BABIČ (CVG Koper); Maja FÜRST (SCGV E. Komel Gorica); Miha ŠTOKELJ (GŠ Nova Gorica); Ivan SKRT (GŠ Nova Gorica); Mateja GRUNTAR (GŠ Nova Gorica); Simona ŠOLCE (CGV Koper); Irena KOBLAR (CGV Koper); Tamara RASENI (CGV Koper); Aleksandra PAVLOVIČ (SCGV E. Komel Gorica)

Komorna dvorana SCGV - Drevored 20. septembra 85
petek, 17. februarja 1995, ob 20. uri.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL

KONCERTNA SEZONA 1994/95

ALOJZ GRADNIK V SAMOSPEVIH

Štefana Mavrija

Tanja KUŠTRIN - sopran; Jože KRES - tenor; Marko KOBAL - bariton; Zdravko PERGER - bariton; Juan VASLE - bas; Huzbert BERGANT - klavir; David ŠULIGOJ - kontrabas

Komorna dvorana SCGV - Drevored 20. septembra 85
ponedeljek, 20. februarja 1995, ob 20.30

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL

KONCERTNA SEZONA 1994/95

ponedeljek, 20. februarja
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept. 85

Alojz Gradnik v samospevih
Štefana Mavrija

nedelja, 12. marca
stolna cerkev v Gorici

Sakralna glasba 20. stoletja
Ljubljanski madrigalisti
Matjaž Šček, dirigent

sreda, 22. marca
Kulturni dom v Gorici

Camerata labacensis
Valentina Pavio, klavir
Stojan Kuret, dirigent

ponedeljek, 10. aprila
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept. 85

Tam gor je moja vas
Ljudske pesmi beneških dolin
pripredil Daniele Zanettovich

sreda, 3. maja
Kulturni dom v Gorici

Igor Lazko, klavir
Rachmaninov, De Falla, Bartok

ponedeljek, 15. maja
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept. 85

Slovenski skladatelji
v Glasbenem ateljeju Emil Komel

DAROVI

Za KG: Božidar Živec 50.000; Brajnik Julita 45.000; Viola Lapanje v spomin Florjana Vetrha 50.000; Ivan in Danica Sedmak ob biserni poroki 25.000 lir.

Za cerkev na Peči: Zora Devetak Malič 25.000 lir.

Za cerkev v Rupi: Ivanka Peric Devetak v spomin očeta Jožefa 50.000 lir.

Za cerkev v Sovodnjah: namesto cvetja na grob Franjota Cotič druž. Kovic s Peči 20 100.000, N.N. 50.000, T.B. 50.000 lir.

Ob 20. obletnici smrti Julija Ožbota: sin Julijan 50.000 za zbor Rupa-Peč in 50.000 za DKD Sovodnje.

Za cerkev sv. Križa na Vipavskem: Pavla Kobal 50.000 lir.

Za apostolstvo sv. Cirila in Metoda: Bobek Sossi Viktorija 105.000 lir.

Za slov. misijonarje: zakonca Ivan in Danica Sedmak ob biserni poroki 50.000; N.N. 100.000 lir.

Za misijon p. Kosa: Gianni in Ada zecchini 20.000; Berta Vremec 35.000 lir.

Za lačne otroke v misijonih: K.K. 100.000 lir.

Za otroke iz BiH: N.N. Mavhinje 20.000; Berto in Gracija Gerdol v spomin Pinota Gerdol 100.000 lir.

Za cerkev v Zgoniku: N.N. v spomin na lani umrle v Saležu 100.000 lir.

Za cerkev v Nabrežini: Košir 200.000; Verza Radovič 150.000; Zdravko in Vera v spomin drage mame Ane 50.000; M.R. 500.000; Legiša 35.000; Perteg. 35.000; Petelin 15.000; Gruden E. 50.000; Radovič 25.000; SSO 1.500.000; godba 100.000; A.B. 50.000; izletniki v V. 50.000; Volontar. 100.000; Terčon 35.000; Ferlat 10.000; Fuks 20.000; Žerjal 35.000; Caharija 10.000; ob blagoslovu družin na "Postaji" 2.060.000; namesto cvetja na grob mame Božene Marjuči z družino 50.000; Zidarrič Milena 200.000; v počastitev mame Marije Božena 300.000; Makovec 10.000; Caharija 10.000.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Štefanija Maglica 50.000; Severina in Valerija Buzečan v spomin na starše ob obletnici smrti 100.000; Gracija Gerdol v spomin na Lilijano Žerjal 30.000 lir.

ZAHVALA

V ponedeljek, 6. t.m., je odšla po večno plačilo

Rafaela Smrekar vd. Plesničar

Iskrena zahvala g. Žbogarju in g. Jericiju za obredne svečanosti ter vsem, ki so pokojnico pospremili na njeni zadnji poti in molili v njen namen. **Hči Helena**

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:
Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00480890318

Tiska: Tiskarna Budin

Riva Piazzutta, 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV